

Nr 125

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57; given Stockholms slott den 15 mars 1957.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag, som efter riksstalens fastställande ytterligare äskats för det nu löpande budgetåret, har uppförts dels å tilläggsstat I som fastställts av 1956 års riksdag vid dess höstsession (rskr 1956: 413), och dels å tilläggsstat II, som avser anslagsäskanden — upplagna i propositionen nr 2 — till innevarande års riksdag. Efter anmälan av nämnda proposition har anslagsäskanden å tilläggsstat II beslutats av Kungl. Maj:t i propositionerna nr 58 och 98.

De ytterligare anslagsäskanden avseende tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår, vilka ansetts nu böra föreläggas riksdagen, har tidi-

gare denna dag anmäls. På hemställan av vederbörande föredragande har Kungl. Maj:t därvid fattat beslut enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—15*). En sammanställning över av Kungl. Maj:t å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 till och med denna dag äskade anslag *utöver* de i propositionen nr 2 upptagna anslagen torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår att efter det propositionen nr 2 till årets riksdag framlades, å tilläggsstat äskats sammanlagt 116,9 miljoner kronor å driftbudgeten och 6,2 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Av förstnämnda belopp avser 20,0 miljoner kronor utgifter i arbetslöshetsbekämpande syfte (varav 5 miljoner kronor äskats under anslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. å femte huvudtiteln och 15 miljoner kronor under anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten å sjätte huvudtiteln), 57,9 miljoner kronor avskrivning av nya kapitalinvesteringar samt 34,0 miljoner kronor avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. Av utgifterna på kapitalbudgeten hänför sig 4 miljoner kronor till fonden för förslag till statsverket.

Å tilläggsstat I har tidigare av riksdagen anvisats anslag om 24,6 miljoner kronor å driftbudgeten och 80,0 miljoner kronor å kapitalbudgeten, varjämte i propositionen nr 2 å tilläggsstat II äskats anslag om tillhopa 33,9 miljoner kronor å driftbudgeten och 206,0 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Vid bifall till de efter avlämnande av propositionen nr 2 till och med denna dag gjorda ytterligare anslagsäskandena å tilläggsstat II skulle anslagen å tilläggsstater till riksstaten för innevarande budgetår uppgå till sammanlagt för driftbudgeten 175,4 miljoner kronor och för kapitalbudgeten 292,2 miljoner kronor.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—15*) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Brodén

Egentliga statsutgifter

Andra huvudtiteln

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler härefter under justitiedepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

E. Fångvården m. m.

[1] **Fångvårdsanstalterna: Avlöningar. Fångvårdsanstalterna: Omkostnader.** Avlöningsanslaget till fångvårdsanstalterna är för innevarande budgetår uppfört med 18 226 400 kronor. I detta ingår anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän samt till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med respektive 7 173 100 och 7 250 800 kronor. Till omkostnader har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 8 265 400 kronor.

Såsom jag anmälde i proposition 1957: 2 (bil. 10, s. 58) har det ökade fångantalet samt tillkomsten av nya anläggningar föranlett avsevärd ökning redan under innevarande budgetår av utgifterna under fångvårdsanstalternas avlönings- och omkostnadsanslag. Under budgetåret 1956/57 har, såsom anmälts i årets statsverksproposition, inrättats nio nya anläggningar. I fråga om avlöningsanslaget har därtill uppkommit en snedbelastning mellan ordinarie- och icke-ordinarieposterna.

Avlöningar till icke-ordinarie personal torde komma att belöpa sig till i runt tal 10 000 000 kronor eller 2 700 000 kronor utöver i avlöningsstaten upptaget belopp. Därvid har den under posten förefintliga reserven för två 50-mannakolonier (prop. 1953: 144, s. 26) samt för tre kolonier för ungdomsklientel (prop. 1955: 140, s. 117) å tillhopa 425 000 kronor tagits i anspråk. Å andra sidan torde ett belopp av 1 300 000 kronor komma att mot-

svaras av en besparing på ordinarieposten och innebär således allenast en snedbelastning mellan ordinarie- och icke-ordinarieposterna. Den verkliga merutgiften under icke-ordinarieposten uppgår alltså till 1 825 000 kronor. Av detta belopp torde 925 000 kronor avse avlöningskostnader i anledning av överbeläggningen å redan befintliga anstalter, medan 900 000 kronor avser kostnader för nyinrättade anläggningar.

Merkostnaderna under omkostnadsanslaget beräknas komma att uppgå till i runt tal 3 700 000 kronor. Av detta belopp belöper 600 000 kronor på bränsle, lyse och vatten, 800 000 kronor på inköp och underhåll av inventarier, 900 000 kronor på utspisning, 550 000 kronor på beklädnad och sängkläder, 150 000 kronor på hälso- och sjukvård samt 170 000 kronor på fångtransport, medan återstoden fördelar sig på diverse poster.

Samtliga nu angivna beräkningar är approximativa, och det är icke uteslutet att ytterligare utgifter kan tillkomma under återstående del av innevarande budgetår.

Ehuru ifrågavarande avlönings- och omkostnadsanslag är förslagsbetecknade, torde med hänsyn till storleken av det ökade medelsbehovet frågan om överskridande böra anmälas för riksdagen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i den omfattning som framgår av det anförda för budgetåret 1956/57 medgiva överskridanden av

a) den i avlöningsstaten för fångvårdsanstalterna upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal;

b) förslagsanslaget till Fångvårdsanstalterna: Omkostnader.

[2] 6 b. Fångvårdsanstalterna: Ersättningsanskaffningar m. m. i anledning av bränder å vissa fångvårdsanläggningar.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 31/1 1957) anmäler, att snickeriverkstaden vid kolonien Sjöboda och ekonomibyggnaderna vid fångvårdsanstalten i Mariestad respektive den 13 juni och den 26 september 1956 härjades av eld. Styrelsen hemställer med anledning härav, att å tilläggsstat för budgetåret 1956/57 måtte anvisas dels ett reservationsanslag av 326 300 kronor, avseende förstörd maskin- och inventarieutrustning m. m., dels ock ett investeringsanslag av 758 000 kronor till kostnaderna för återuppförande av byggnaderna.

Den vid kolonien *Sjöboda* nedbrunna snickeriverkstaden totalförstördes liksom också maskiner, inventarier och inneliggande lager. Verkstaden, som hade utrymme för 10—12 intagna, innehöll monteringshall, maskinhall, målarverkstad och förrådsrum. En intilliggande förrådsbyggnad, vilken innehöll garage, förstördes också helt. För att kolonien — som tillhör säkerhets-

gruppen och har plats för 15 intagna — skall kunna fylla sin uppgift såsom en mindre, öppen anstalt även för sådana förvarade, som icke lämpar sig för grovarbete, är det enligt styrelsen nödvändigt att den nedbrunna verkstaden återuppföres. Kostnaderna för en ny verkstadsbyggnad, avsedd för 8—10 intagna, samt för ett nytt förrådshus beräknas till sammanlagt 219 000 kronor, varav 185 000 kronor för verkstadsbyggnaden och 34 000 kronor för förrådsbyggnaden. För maskin- och inventarieutrustning till verkstaden beräknas en kostnad av 85 000 kronor. Värdet av de snickerimaterialier samt hel- och halvfabrikat, som gick förlorade vid branden, uppgår till 97 300 kronor. De av branden förorsakade kostnaderna uppgår således till (219 000 + 85 000 + 97 300) 401 300 kronor.

Fångvårdsanstalten i *Mariestad* jämte de till anstalten anslutna kolonierna *Lockerud* och *Rödjan* förfogar sammanlagt över 111 platser. Flertalet av de intagna sysselsättes i anstaltens jordbruk eller i anstaltens eller utomstående arbetsgivares skogar. Den till anstalten hörande jordbruksegendomen har en åkerareal av cirka 170 hektar. Betes- och hagmarken upptager 91,5 hektar och skogsmarken 110 hektar. De nedbrunna ekonomibygnaderna innehöll ladugård, lada, stall, två ensilagesilos, maskinhall, konstgödsel- och handredskapsbodas samt traktorgarage. Byggnaderna, som var i mycket gott skick, totalförstördes med undantag av vissa delar av stallet. Vid branden gick inventarier samt förråd av spannmål, foder, potatis, konstgödsel och byggnadsmaterial ävensom verkstadsdriften tillhöriga hel- och halvfabrikat, snickerimaterial och verktyg till spillo. Styrelsen erinrar om att *Mariestad* stad hos Kungl. Maj:t gjort framställning om att för tillgodoseende av stadens behov av välbefärd mark för industri- och bostadsbebyggelse m. m. få förvärva en avsevärd del av den till anstalten hörande jordegendomen. I stadens byggnadsplaner ingår även att den nuvarande huvudanstalten, som är belägen på en värdefull tomt inne i staden skall nedläggas. Vid planläggningen av de ekonomibygnader, som skall ersätta de nedbrunna, har styrelsen ansett sig böra taga i beaktande de anspråk på markförvärv som framställts från stadens sida. Ekonomibygnaderna bör således förläggas till den del av egendomen som icke beröres av stadens expansionssträvanden och dit anstaltens jordbruksdrift följaktligen skall koncentreras. Vidare bör byggnaderna dimensioneras efter den reducerade jordbruksarealen. Styrelsen har i denna del haft överläggningar med företrädare för domänverket, *Skaraborgs* läns hushållningssällskap och lantbruksförbundets byggnadsförening. Lämpligaste platsen för de planerade ekonomibygnaderna synes enligt styrelsen vara ett av domänverket förvaltadt område invid kolonien *Rödjan*, vilket domänstyrelsen förklarar sig villig att upplåta för ändamålet. De projekterade byggnaderna utgöres av ladugård, häst- och svinstall, loge, spannmålsmagasin med torksilos, traktorgarage, vagnslider, maskinhall, reparationsverkstad, potatislagerhus och andra förrådsutrymmen samt kontor och raststuga för personal och intagna. Byggnaderna har med avseende på storlek och kapacitet avpassats efter en ungefärlig driftsareal av 110 hektar åker och 20 hektar betesmark. Under den tid jordbruket drives i nuvarande icke

reducerade omfattning kan behovet av ekonomihus utfyllas genom ianspråktagande av vissa äldre byggnader i mindre gott skick, belägna på egendomens utgårdar och avsedda att rivras efter den genomförda driftskoncentrationen. Kostnaderna för uppförandet av nya ekonomibyggnader, inberäknat kostnader för utvändiga ledningar och planering samt för fast maskinutrustning, beräknas uppgå till 539 000 kronor. De genom branden förstörda inventarierna och förråden uppskattas till ett värde av sammanlagt 144 000 kronor. Tillhoppa erfordras således (539 000 + 144 000) 683 000 kronor.

Kostnaderna med anledning av de vid kolonien Sjöboda och fångvårdsanstalten i Mariestad inträffade bränderna uppgår sålunda totalt till 1 084 300 kronor, varav 326 300 kronor avser förstörd maskin- och inventarieutrustning samt 758 000 kronor byggnadskostnader.

Byggnadsstyrelsen, som haft att yttra sig i frågan om föreslagna byggnadsarbeten vid kolonien Sjöboda och därvid granskat ärendet ur teknisk och ekonomisk synpunkt, har icke något att erinra mot förslaget. Den uppgivna kostnaden för byggnadsarbetena, sammanlagt cirka 220 000 kronor, synes enligt styrelsen skälig.

Lantbruksstyrelsen uttalar i yttrande över de ifrågasatta byggnadsarbetena vid fångvårdsanstalten i Mariestad, att styrelsen förutsätter att såsom anförts i fångvårdsstyrelsens framställning ur brandskyddssynpunkt brandsäkra väggar med branddörrar uppföres mellan kostallet och logen respektive häststallet och logen. Lantbruksstyrelsen vill ifrågasätta om icke liknande anordning bör uppföras mellan svinhuset och dess foderavdelning. De föreslagna sektionerna genom djurstallarna har en onödigt stor invändig takhöjd och medför försvårade uppvärmnings- och ventilationsförhållanden. En omarbetning av sektionerna bör enligt styrelsen ske. Vid anstaltsbyggnader av denna karaktär anser lantbruksstyrelsen att stor vikt bör läggas vid val av material och konstruktioner för uppnående av låga underhållskostnader. Ur denna synpunkt torde därför lämpligheten av att ersätta träbeklädnaderna med andra material noggrant böra undersökas. De beräknade kostnaderna inklusive maskiner, 539 000 kronor, synes enligt styrelsen skäliga.

Departementschefen. Jag tillstyrker att de nedbrunna ekonomibyggnaderna vid fångvårdsanstalten i Mariestad samt snickeriverkstaden vid kolonien Sjöboda återuppföres. De beräknade byggnadskostnaderna härför utgör respektive 539 000 kronor och 219 000 kronor. Såvitt angår byggnadsarbetena vid förstnämnda anstalt torde de av lantbruksstyrelsen anförda synpunkterna böra beaktas. Frågan om medelsanvisning för byggnadsarbetena torde få anmälas senare denna dag bland de under justitiedepartementets handläggning hörande ärendena angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II för innevarande budgetår.

Vid bränderna har förstörts viss maskin- och inventarieutrustning m. m. till ett av fångvårdsstyrelsen uppskattat värde av 326 300 kronor, varav 144 000 kronor belöper å fångvårdsanstalten i Mariestad och 182 300 kro-

nor å kolonien Sjöboda. För ifrågavarande ändamål finner jag en medelsanvisning av tillhoppa 300 000 kronor vara tillfyllest, vilket belopp torde böra anvisas under förevarande anslagsrubrik.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fångvårdsanstalterna: Ersättningsanskaffningar m. m. i anledning av bränder å vissa fångvårdsanläggningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[3] 8. *Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar.* Anslaget är för budgetåret 1956/57 uppfört med 865 000 kronor. Från anslaget, som alltsedan budgetåret 1954/55 upptagits med oförändrat belopp, bestrides driftkostnader, såväl avlöningar som omkostnader, för tillfälliga förläggningar inom fångvården. Till omkostnader erfordras ytterligare 125 000 kronor, huvudsakligen med anledning av ökade kostnader för utspisning, uppskattade till 100 000 kronor. Det till täckande av merkostnaden erforderliga beloppet torde få anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 125 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Chr. af Winklerfelt

Egentliga statsutgifter

Tredje huvudtiteln

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

C. Diverse

[1] 7. **Utländska pressbesök.** Det har numera bekräftats, att drottning Juliana av Nederländerna kommer att avlägga ett officiellt besök i Sverige under tiden den 21—23 maj 1957. I samband härmed uppstår vissa engångskostnader, såsom för upprättande av presshögkvarter samt för inköp och framställning av upplysningsmaterial bl. a. på holländska språket. De för innevarande budgetår anvisade medlen under detta anslag, 70 000 kronor, beräknas icke räcka till härför, utan ytterligare ett belopp av 10 000 kronor torde erfordras. Jag hemställer följaktligen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utländska pressbesök* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Bertil Arvidson

Egentliga statsutgifter

Femte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

[1] 8. **Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor. Därjämte har i arbetslöshetsbekämpande syfte under sjätte huvudtiteln reservationsanslag till Vissa vägbyggnadsarbeten för innevarande budgetår anvisats 30 000 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Arbetsmarknadsstyrelsen har tidigare (skr. 29/8 1956) preliminärt beräknat, att tillgängliga medel under nämnda anslag skulle vara tillräckliga. Sedermera har styrelsen (skr. 18/2 1957), då säkrare uppgifter om medelsbehovet förelegat, inkommit med särskilda framställningar om anslag å tilläggsstat. Därvid har styrelsen anfört bl. a. följande.

Förhållandena på arbetsmarknaden under tiden efter avlåtandet av styrelsens skrivelse den 29 augusti 1956 och de iakttagelser, som kunnat göras beträffande den fortsatta utvecklingen under återstoden av budgetåret, motiverar i stort sett icke någon förändring i den allmänna bedömning av sysselsättningssituationen, som gjordes i nämnda skrivelse. Trots en allmänt sett fortsatt hög sysselsättningsnivå har bristen på arbetskraft väsentligt lättat och begränsats till att huvudsakligen gälla arbetskraft med speciell yrkeskunskap. Detta har bl. a. medfört att möjligheterna att omplacera den till största delen icke yrkesutbildade arbetskraft som säsongmässigt friställes inom olika arbetsområden under vintern varit mera begränsade under innevarande vinter än under närmast föregående. Härtill har också bidragit att efterfrågan på arbetskraft till skogsbruket nedgått till följd av minskade av-

verkningar. I mindre utsträckning har de uppkomna störningarna i oljeförsörjningen orsakat permitteringar, företrädesvis av tillfällig art. De arbetsmarknadsmässiga åtgärderna har i första hand inriktats på att genom ett effektivt lokalt och interlokalt arbetsförmedlingsarbete och i förekommande fall omskolningsåtgärder bereda den friställda arbetskraften annan sysselsättning i öppna marknaden. Avmattningen på arbetsmarknaden har emellertid samtidigt nödvändiggjort en utökning av sysselsättningsarbetenas omfattning. Under budgetåret 1955/56 anordnades sådana arbeten med i runt tal 375 000 dagsverken och i styrelsens tidigare medelsberäkningar antogs preliminärt arbeten av samma omfattning vara tillfyllest för innevarande budgetår. Numera verkställda beräkningar utvisar emellertid, att de sysselsättningsarbeten, som enligt styrelsens bedömanden erfordras under budgetåret 1956/57, kommer att omfatta 567 000 dagsverken. Härav beräknas arbeten med 373 000 dagsverken bli utförda på vägar och gator, medan arbeten med 194 000 dagsverken planeras avse övriga objekt. Härtill kommer, att den genomsnittliga dagsverkskostnaden, vilken tidigare antagits bli omkring 140 kronor, numera måste beräknas komma att uppgå till 152 kronor. Höjningen av dagsverkskostnaden sammanhänger med att en förskjutning mot mera kostnadskrävande arbeten med större materielåtgång och högre mekaniseringsgrad visat sig erforderlig. Det sagda innebär, att nu tillgängliga medel icke medger bedrivandet av de erforderliga arbetena längre än under mars månad.

Arbetsmarknadsstyrelsen uppskattar numera det sammanlagda ytterligare medelsbehovet för arbetsmarknadsreglerande åtgärder under innevarande budgetår till 29 000 000 kronor, varav 5 000 000 kronor under arbetslöshetsanslaget och 24 000 000 kronor under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten.

Departementschefen. Som framgår av vad jag tidigare anfört vid anmälan om medelsbehovet för budgetåret 1957/58 under anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. (V ht p. 69) står innevarande budgetår ca 50 000 000 kronor till förfogande för arbetslöshetsbekämpande åtgärder, varav 20 000 000 kronor under nämnda anslag och 30 000 000 kronor under sjätte huvudtitelns reservationsanslag till Vissa vägbyggnadsarbeten. I nämnda sammanhang anförde jag vidare, att det var ovisst huruvida dessa medel skulle visa sig tillräckliga och att, om behov av ytterligare medel skulle göra sig gällande, förslag i denna fråga senare finge anmälas för riksdagen.

Ehuru arbetsmarknadsrådet allmänt sett icke undergått några större förändringar under de senaste månaderna, har dock den säsongsmässiga avmattningen nödvändiggjort en viss utökning av beredskapsarbetena jämfört med föregående budgetår. Härtill har, såsom arbetsmarknadsstyrelsen anfört, särskilt bidragit att efterfrågan på arbetskraft till skogsbruket nedgått. Vidare har de uppkomna störningarna i oljeförsörjningen orsakat permitteringar i viss utsträckning. Det totala antalet personer i sysselsättningsarbeten utgjorde i februari innevarande år 4 090 mot 2 490 vid motsvarande tidpunkt år 1956. För de båda närmaste månaderna kan behovet av sysselsättningsarbeten beräknas få i stort sett samma omfattning som under februari

månad. Först därefter kan någon större minskning av behovet väntas inträda.

Enligt arbetsmarknadsstyrelsens beräkningar kommer nu tillgängliga medel att vara förbrukade inom kort. Ytterligare medelsanvisning är därför erforderlig. Ökningen av medelsbehovet torde såsom styrelsen föreslagit böra beräknas under såväl anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. som anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. Beträffande det förstnämnda anslaget tillstyrker jag, att ett tilläggsanslag av 5 000 000 kronor anvisas. Härvid har hänsyn tagits till att Kungl. Maj:t den 8 februari 1957 från anslaget anvisat 200 000 kronor såsom lån för uppehållande av driften vid Hj. Nilssons träförädlingsföretag i Morjärv ävensom till en av arbetsmarknadsläget nödvändiggjord utökning av arkivarbetena och utbildningsverksamheten för arbetslösa. För utförande av väg- och gatuarbeten i arbetslöshetsbekämpande syfte bör ett ytterligare medelsbehov av 15 000 000 kronor beräknas under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. Härom gör statsrådet Eliasson senare denna dag hemställan.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

J. Diverse

[2] **Understöd åt flyktingar m. m.** För innevarande budgetår har å riksstaten till Understöd åt flyktingar m. m. anvisats ett förslagsanslag av 90 000 kronor. Med bifall till förslag i propositionen nr 2 (s. 23) har riksdagen vidare å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår till Vissa kostnader för ungerska flyktingar anvisat ett förslagsanslag av 10 000 000 kronor (SU 17; rskr 54). För nästa budgetår har (V ht s. 337) till Understöd åt flyktingar m. m. äskats ett förslagsanslag av 500 000 kronor. Anslagsberäkningarna beträffande sistnämnda båda anslag har huvudsakligen grundats på en uppskattning av kostnaderna för de ca 4 000 ungerska flyktingar, vilka mottagits här i landet under november och december 1956. Vid anslagsberäkningarna har föreslagits viss ändring av fördelningen av flyktingkostnaderna mellan anslagen under femte huvudtiteln.

Anslaget till Vissa kostnader för ungerska flyktingar har avsetts för huvuddelen av mottagningskostnaderna för nämnda ungerska flyktingar. I den mån motsvarande kostnader uppkommer även under nästa budgetår har förutsatts, att de skall bestridas från anslaget till Understöd åt flyktingar m. m.

Genom beslut den 8 februari 1957 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att från flyktingläger i Mellaneuropa skall tills vidare under år 1957 i Sverige mot-

lagas ytterligare flyktingar till det antal, som arbetsmarknadsstyrelsen bedömer vara möjligt att bereda stadigvarande arbete i landet. Avsikten är att flyktingar såväl av ungersk som av annan nationalitet skall kunna mottagas inom ramen för ifrågavarande aktion. Flyktingarnas förflyttning till Sverige beräknas komma till stånd under våren och försommaren.

Kungl. Maj:t har vidare nyssnämnda dag meddelat bestämmelser angående mottagande av till Sverige ankommande svenskbybor, vilka bestämmelser innebär att de skall omhändertagas på samma sätt som tillämpas i fråga om till Sverige anländande flyktingar.

Kostnaderna för de nya aktionerna bör få bestridas i den ordning, som förordats i statsverkspropositionen och propositionen nr 2. I den mån ytterligare ungerska flyktingar överföres till Sverige bör sålunda tilläggsstatsanslaget till Vissa kostnader för ungerska flyktingar få tagas i anspråk. Då det nu inte är fråga om att ta emot enbart flyktingar av ungersk nationalitet kan emellertid också beräknas uppkomma kostnader, som med hänsyn till anslagets rubricering inte bör bestridas från nämnda anslag. På grund av svårigheten att förutse i vilken omfattning sådana kostnader kommer att uppstå synes det ej lämpligt att äska särskilt anslag för dessa kostnader, vilka i stället bör få belasta förslagsanslaget till Understöd åt flyktingar m. m. Från detta anslag bör också få bestridas motsvarande kostnader för mottagande av svenskbyborna.

I detta sammanhang vill jag anmärka, att avsevärda svårigheter att närmare beräkna kostnaderna för flyktingverksamheten föreligger också för nästa budgetår. Det är sålunda f. n. inte möjligt att mera exakt ange hur stort antal flyktingar som kommer att överföras hit. Det är också svårt att överblicka vilka särskilda åtgärder t. ex. för att bereda fortsatt utbildning åt flyktingar som kan finnas erforderliga. Ehuru betydande kostnader torde uppkomma bl. a. för sistnämnda ändamål har jag med hänsyn till det anförda inte ansett lämpligt att föreslå någon ändring i det i statsverkspropositionen framlagda förslaget rörande förslagsanslaget till Understöd åt flyktingar m. m. för nästa budgetår.

Vad jag anført rörande fördelningen av kostnaderna på grund av Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 8 februari 1957 synes böra underställas riksdagen för godkännande. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna av mig i det föregående förordade riktlinjer för bestridande av kostnaderna för mottagande i Sverige av flyktingar från läger i Mellaneuropa ävensom svenskbybor.

[3] 11. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Under förevarande anslag har för budgetåret 1956/57 anvisats 870 000 kronor. Tillsammans med vid budgetårets ingång förefintlig reservation och från täckningsanslag för 1956 års lönehöjning för statstjänstemännen överfört belopp uppgår för innevarande budgetår disponibla medel å anslaget till 910 000 kronor. Belastningen under budgetåret 1955/56 utgjorde 1 038 117 kronor.

Av anslaget har under tiden 1 juli 1956—28 februari 1957 förbrukats ca 750 000 kronor. Medelsbehovet för återstående del av budgetåret beräknas till omkring 460 000 kronor. Anslaget behöver sålunda förstärkas med 300 000 kronor. Att medelsbehovet blivit så mycket större än nu tillgängliga anslagsmedel sammanhänger med det forcerade arbetet inom flera av socialdepartementets kommittéer, bl. a. allmänna pensionsberedningen, samt färdigställandet av ett stort antal betänkanden, för vilka tryckningskostnaderna uppgår till betydande belopp.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Karin Wickström

Egentliga statsutgifter

Sjätte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Statsrådet Eliasson anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet

[1] 12. **Vissa vägbyggnadsarbeten.** Det har visat sig erforderligt att under innevarande budgetår i viss grad öka omfattningen av arbeten i säsongarbetslöshetsbekämpande syfte i förhållande till föregående budgetår. Skälen härför och den närmare innebörden därav har angivits av statsrådet och chefen för socialdepartementet vid anmälan denna dag av fråga om tilläggsanslag för budgetåret 1956/57 till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. under femte huvudtiteln. Under hänvisning till vad därvid anförts samt under anmälan att Kungl. Maj:t genom beslut den 1 mars 1957 bemyndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att av det för innevarande budgetår upptagna anslaget till Vägunderhållet taga i anspråk — utöver tidigare anvisat belopp om 266 miljoner kronor — ytterligare 7 miljoner kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa vägbyggnadsarbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Engdahl

Bilaga 5

Egentliga statsutgifter**Sjunde huvudtiteln**

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

E. Diverse

[1] 9 a. Ytterligare medel till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Till kommittéer och utredningar genom sakkunniga har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 800 000 kronor. Vid ingången av budgetåret fanns vidare å anslaget en reservation av i runt tal 80 000 kronor. Därjämte har å tilläggsstat II till riksstaten anvisats ytterligare 300 000 kronor. Det för budgetåret disponibla anslagsbeloppet utgör således 1 180 000 kronor.

Till grund för beräkningen av det å tilläggsstat äskade beloppet, 300 000 kronor, låg en — med ledning av utgifterna å anslaget under tiden juli—november 1956 — antagen genomsnittlig medelsförbrukning under budgetåret av 100 000 kronor i månaden. I detta belopp ingick inte någon marginal för oförutsedda kostnader. Sedan denna beräkning uppgjordes, har emellertid den faktiska medelsförbrukningen under tiden december—februari uppgått till omkring 400 000 kronor. Detta har medfört, att det ursprungligen disponibla beloppet, 880 000 kronor, helt utnyttjats med utgången av februari månad. För återstående del av budgetåret disponeras alltså endast det å tilläggsstat anvisade beloppet, 300 000 kronor. Den ökade medelsförbrukningen torde i allt väsentligt bero på att flera kommittéer intensifierat sin verksamhet. På grund av vad sålunda framkommit rörande belastningsutvecklingen samt med beaktande av att ytterligare kommittéer

numera tillkommit, synes man böra räkna med en medelsförbrukning under tiden 1 mars—30 juni 1957 av totalt 500 000 kronor. Ett medelstillskott av ytterligare 200 000 kronor skulle sålunda erfordras.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Ytterligare medel till kommittéer och utredningar genom sakkunniga å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Brodén

Egentliga statsutgifter

Åttonde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, anmäler här- efter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 och anför därvid följande.

N. Diverse

[1] 14. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Åttonde huvudtitelns kommittéanslag, som för budgetåret 1953/54 var uppfört med 900 000 kronor, har med hänsyn till reservationer nedräknats i två omgångar och för vart och ett av budgetåren 1955/56 och 1956/57 uppförts med 600 000 kronor. Vid ingången av budgetåret 1956/57 fanns på anslaget en reservation av 331 845 kronor. Till förfogande vid budgetårets början har alltså stått ett belopp av 931 845 kronor. Härav har under tiden till och med januari 1957 förbrukats 619 383 kronor. Den 1 februari återstod alltså ca 312 000 kronor. Den genomsnittliga förbrukningen per månad har under de första sju månaderna av budgetåret uppgått till omkring 88 500 kronor. Vid oförändrad medelsåtgång skulle således de sammanlagda utgifterna under återstoden av budgetåret uppgå till drygt 440 000 kronor.

Någon minskning av medelsbehovet för kommitté- och utredningskostnader under de fem senare månaderna av budgetåret är icke att påräkna. På grund härav och med hänsyn till att viss marginal torde böra finnas för planerade utredningar, främst den sammanfattande utredningen i skolfrågorna, torde för innevarande budgetår en förstärkning av kommittéanslaget med 150 000 kronor vara nödvändig.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lindén

Egentliga statsutgifter

Nionde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Statsrådet Eliasson anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

I. Fiskeriväsendet

[1] 14. Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m. Å riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

Ostkustens ålfiskareförbund m. fl. sammanslutningar av fiskare inom Kalmar, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län har i skrivelser anhållit om statligt stöd till de fiskare, vilka drabbats av redskapsförluster under den svåra storm, som sista veckan i oktober 1956 härjade södra Sveriges kuster. I skrivelserna har framhållits att stormen, som inträffade just under ålfiske-säsongen, när flertalet redskap var i sjön, drabbade fiskarna mycket hårt. Ett stort antal fiskare led sålunda nära nog totalförlust beträffande fiskredskap, medan andra fick skador på sina redskap av sådan omfattning, att redskapen först efter betydande och dyrbara reparationer åter kan användas. Förlusterna och skadorna drabbade främst de tyngsta och dyrbaraste redskapen, vilka icke kunde bärgas i land före stormen. Det har vidare framhållits, att fiskredskapsförlusterna, mot vilka f. n. icke finnes möjlighet till försäkringsskydd, i sin tur medfört avsevärda inkomstförluster genom förlorad fångst. Då ålfisket under år 1956 dessutom var det sämsta på många år, har den ekonomiska ställningen för åtskilliga drabbade fiskare blivit prekär. Ekonomiskt stöd för åsamkade redskapsförluster och inträffat inkomstbortfall är därför, enligt framställningarna, av nöden.

Över framställningarna har yttrande avgivits av *länsstyrelserna* i de berörda länen efter hörande av bl. a. vederbörande hushållningssällskap eller hushållningssällskapets fiskeriasistent. Yttrande har vidare avgivits av *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* samt av *statskontoret*. I samtliga yttrandena har vissa statliga stödåtgärder förordats i anledning av de uppkomna skadorna och förlusterna. Ur yttrandena må i övrigt återges följande.

Länsstyrelsen i Kalmar län tillstyrker, med åberopande bl. a. av en utav fiskeriasistenten hos länets södra hushållningssällskap verkställd utredning, ekonomiskt stöd i största möjliga omfattning och i de former, som befinnes lämpliga. Enligt *fiskeriasistenten* kan värdet av redskapsförlusterna beräknas till ca 124 000 kronor och bruttoinkomstbortfallet till ca 108 000 kronor. Fiskeriasistenten anför i övrigt i huvudsak följande.

Då det nu är andra året i följd och tredje gången under en kort årsföljd, som ålfiskarna och särskilt de på Öland drabbats av betydande stormförluster, dels genom att redskapen förstörts och dels genom att de gjorts fångstodugliga för lång tid, ofta för den återstående fiskesäsongen, har tvivelsutan många av fiskarna kommit i sådant läge, att deras ekonomi allvarligt försämrats. Många har, på grund av 1955 års stormförluster, fått skuldsätta sig för anskaffning av nya redskap, vilka redan nu skadats eller förstörts. Ser man på de uppgivna inkomsterna för år 1955, finner man, att de i de flesta fall varit mycket låga. Då fångsterna i år varit ännu sämre än i fjol för flertalet fiskare, har man anledning se dystert på läget. Det räcker denna gång icke med att enbart hänvisa till förefintliga bidrags- och lånemöjligheter, ty med de bedömningsgrunder, som tillämpas för dessa stödformer, kan endast ett fåtal av de hårdast drabbade erhålla hjälp. Någon annan form av ekonomiskt stöd torde bli nödvändig.

Länsstyrelsen i Blekinge län beräknar redskapsförlusterna till omkring 45 000 kronor samt anför bl. a. följande.

Att fiskarna genom förlusten av eller skada å fiskredskapen åsamkats en betydande inkomstminskning torde vara obestriddigt. Inkomstbortfallets storlek är emellertid mycket svårt att uppskatta. Fiskeriasistenten i länet har i ett till länsstyrelsen avgivet yttrande beräknat inkomstbortfallet för de fiskare, från vilka ansökningar om ersättning för förlust av fiskredskap inkommit eller beräknas inkomma, till minst 25 000 kronor, och länsstyrelsen kan för sin del instämma i denna beräkning. Enligt vad länsstyrelsen har sig bekant har ålfisket under denna säsong oavsett stormskadorna lämnat betydligt sämre resultat än under tidigare år. Ett statligt bidrag till de av stormskadorna drabbade fiskarna även för inkomstbortfallet skulle säkerligen med hänsyn till deras begränsade möjligheter till nödig utkomst vara välbehövligt. Härigenom skulle ävenledes möjlighet beredas dem att i större utsträckning anskaffa nya fiskredskap i stället för de under stormen förlorade eller skadade, då den ersättning, som kan beviljas ur anslaget för förlust av fiskredskap, endast delvis kan täcka de lidna redskapsförlusterna.

Länsstyrelsen i Kristianstads län tillstyrker i sitt utlåtande de remitterade framställningarna och anför därvid bl. a. följande.

Av de till remissakten fogade skrifternas innehåll framgår, att man ansett de uppkomna förlusterna så betydande såväl i fråga om skadornas storlek i

det enskilda fallet som beträffande antalet drabbade fiskare, att viss jämförelse skulle kunna göras med den missväxt, som jordbruket i vissa trakter utsattes för under år 1955, eller med den svartrosthärjning, som för några år sedan i stor utsträckning ödelade vetegrödan. Det är att förmoda, att man därför nu tänkt sig en gottgörelse från det allmännas sida av i princip enahanda uppläggning, som tillämpades vid nyssnämnda båda tillfällen.

För ernående av en klarare uppfattning om den inverkan på ifrågavarande fiskares ställning, som de inträffade stormskadorna medfört, har länsstyrelsen låtit utföra en undersökning i detta avseende, grundad på frivillig medverkan från flertalet berörda fiskares sida. Undersökningen, vilken verkställts av länets hushållningssällskap, visar att skadorna för fiskarna i Kristianstads län otvivelaktigt är betydande med en total redskapsförlust till ett värde av i det närmaste 290 000 kronor. Den därefter verkställda särskilda undersökningen ger indirekt belägg för den allvarliga situation, som på många håll uppstått. Att märka är att redskapsförstörelsen förorsakade ett nästan totalt inkomstbortfall för ålfiskarna under den del av fiskesäsongen, då man normalt räknade med att erhålla den huvudsakligaste delen av inkomsten på årets fiske. Det inträffade har onekligen åstadkommit ett läge, som av olika anledningar icke kan bemästras genom anlitan- de av tillgängliga anslag och fondmedel.

Med hänsyn till den omständigheten att en positiv inställning till de framställda yrkandena kan få prejudicerande verkan vid statsmakternas ställningstagande till liknande situationer framdeles, vill länsstyrelsen ändock med tanke på omfattningen av förstörelsen och de konsekvenser denna i åtskilliga fall medfört för de drabbade fiskarna och deras familjer tillstyrka, att framställningarna i en eller annan form tillmötesgås. Under alla förhållanden bör anslaget till bidrag för förlust av fiskredskap samt fiskredskapslånafonden självfallet i avsevärd omfattning förstärkas.

Även länsstyrelsen i Malmöhus län är av uppfattningen, att betydande stödåtgärder är erforderliga. Uppgifter rörande skadornas omfattning hade emellertid länsstyrelsen ej tillgängliga vid tidpunkten för yttrandets avgivande.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, som i första hand yttrat sig över Ostkustens ålfiskareförbunds framställning, erinrar om att förbundet med anledning av de skador, som uppstod åren 1953 och 1955, hos Kungl. Maj: t anhöll, att extraordinära åtgärder skulle vidtagas för att lindra verkningarna av desamma. Vid båda tillfällena hänvisades emellertid de fiskare, som drabbats av förlust, att på vanligt sätt söka bidrag utan återbetalningsskyldighet ur anslaget Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m. och räntefria lån ur statens fiskredskapslånafond. Fiskeristyrelsen förutsätter därför, att fiskarna även denna gång skall lämnas ekonomiskt stöd endast med anlitan- de av förenämnda bidragsanslag och lånafond.

Enligt vid fiskeristyrelsen under hand förda anteckningar --- såväl anslaget som fonden förvallas av statskontoret --- förelåg i december månad 1956 en disponibel behållning av ca 104 400 kronor å anslaget och ca 83 600 kronor å fonden. Fiskeristyrelsen anför vidare.

Enligt den uppskattning av skadornas omfattning, som gjorts av fiskerias- sistenten vid hushållningssällskapet i Kalmar län, skulle värdet av redskapsförlusterna i sagda län uppgå till 124 150 kronor. Tages hänsyn endast

till dessa förluster, är det sannolikt, att vid användning av hittills tillämpade ersättningsnormer behållningen å anslaget och fonden skulle förslå. Betydande redskapsförluster har emellertid också inträffat i Blekinge och Skåne som följd av oktoberstormen 1956. Enligt vad styrelsen under hand inhämtat torde skadorna i Blekinge län kunna uppskattas till mellan 45 000 och 50 000 kronor, i Kristianstads län till uppemot 300 000 kronor och i Malmöhus län till över 36 000 kronor. I samtliga fyra nu nämnda län skulle alltså ålfiskredskap ha skadats eller förlorats till ett värde av omkring 510 000 kronor.

Hur stor del av detta belopp, som med tillämpning av sedvanliga grunder bör ersättas med statsmedel är vanskligt att utan närmare utredning rörande de skadelidandes ekonomi, skadornas omfattning i varje särskilt fall, m. m. avgöra. Med hänsyn till att flera av dem, som nu fått sina redskap mer eller mindre förstörda, drabbats av svåra redskapsförluster även åren 1953 och 1955, torde man emellertid ha att räkna med att anspråken nu kommer att bli relativt större än vanligt i förhållande till totalvärdet av vad som förlorats. Styrelsen anser sig därför böra räkna med att ersättningarna enligt sedvanliga grunder sammanlagt icke kommer att mycket understiga två tredjedelar av det totala förlustvärdet och alltså kan komma att uppgå till inemot 340 000 kronor. Av detta belopp torde omkring en tredjedel eller 113 000 kronor kunna beräknas bli erforderliga för lämnande av bidrag och två tredjedelar eller 226 000 kronor för lån, vilka belopp lämpligen torde kunna avrundas nedåt till 110 000 och 225 000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts och med framhållande av att å anslaget och fonden förefintliga behållningar avses för täckande av medelsbehovet såväl under innevarande som nästkommande budgetår — särskild medelsanvisning har nämligen ej begärts för budgetåret 1957/58 — hemställer fiskeristyrelsen, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1956/57 skall anvisas 110 000 kronor å anslaget Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m. och 225 000 kronor till statens fiskredskapslånefond.

Statskontoret biträder vad fiskeristyrelsen anförts och föreslagit men framhåller i anledning av vad i ärendet uttalats om skapandet av andra stödåtgärder, att ämbetsverket städse hävdar den uppfattningen, att bistånd från statsmakterna principiellt icke bör lämnas, då fråga är om skador, beträffande vilka möjligheter föreligger att vinna försäkringsmässigt skydd. I sitt utlåtande den 15 november 1955 till riksdagens jordbruksutskott angående väckta motioner om stödlån åt vissa fiskare på grund av stormskador framhöll statskontoret också, att sådana lån icke kunde bidra till ökat intresse för försäkringsverksamheten och därför var mindre lämpliga under pågående utredningsarbete. Andra åtgärder än de av fiskeristyrelsen föreslagna torde således enligt statskontorets mening icke böra övervägas.

Föredraganden. Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har den svåra stormen sista veckan i oktober 1956 längs södra Sveriges kuster orsakat betydande förluster för ett stort antal fiskare, bl. a. genom att en avsevärd mängd fiskredskap blivit förstörd. De största förlusterna synes ha uppstått på Skånes ostkust men även i Blekinge och Kalmar län är förlusterna och skadorna betydande. Fiskarna i sistnämnda båda län drabbades till

följd av svåra stormar av liknande förluster även åren 1953 och 1955. Vid båda tillfällena lämnades de för skador och förluster på fiskredskap utsatta fiskarna ekonomiskt bistånd genom bidrag utan återbetalningsskyldighet ur anslaget Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m. samt räntefria lån ur statens fiskredskapslånefond.

Det torde även denna gång vara ett allmänt intresse att i största möjliga utsträckning mildra verkningarna av de till följd av stormskador uppkomna förlusterna för berörda fiskare. Några nya former för statsstödet — såsom i vissa framställningar och yttranden antytts — bör dock icke ifrågakomma. Jag torde därvid få hänvisa till vad som anfördes i enahanda fråga i samband med äskanden under ifrågavarande anslagspunkt å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 (prop. 1956: 2, bil. 6, p. 5). Enligt min mening bör man i stället även nu anlita förenämnda bidragsanslag och lånefond och därvid tillse, att tillräckliga belopp står till förfogande. På grund av omfattningen av de under hösten 1956 inträffade förlusterna av och skadorna å fiskredskap torde de behållningar, som f. n. finnes å anslaget resp. fonden icke förslå. En förstärkning av båda är därför erforderlig.

Fiskeristyrelsen har hemställt, att å anslaget skall anvisas ett belopp av 110 000 kronor och till fonden ett belopp av 225 000 kronor. Styrelsen har därvid framhållit, att de disponibla behållningarna erfordras för normalt utgående stöd under innevarande och nästföljande budgetår. Särskild medelsanvisning har nämligen med hänsyn till föreliggande behållningar samt under förutsättning av normal medelsförbrukning icke begärts för budgetåret 1957/58. Med utgångspunkt från den genomsnittliga medelsförbrukningen å anslaget resp. fonden under ett antal år synes det emellertid icke erforderligt att räkna med att de nu disponibla behållningarna skall behöva tagas helt i anspråk för att täcka det normala behovet under innevarande och nästa budgetår. Med hänsyn härtill och till de uppgifter, som jag under hand inhämtat rörande det beräknade aktuella medelsbehovet för resp. bidrag och lån, synes en reducering av de utav styrelsen äskade beloppen kunna företagas utan att fördenskull någon minskning av bidrags- och lånemöjligheterna skall behöva befaras. Jag föreslår därför, att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 skall anvisas dels ett reservationsanslag av 20 000 kronor till Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m., dels ock ett investeringsanslag av 90 000 kronor till statens fiskredskapslånefond. Till frågan om anvisande av sistnämnda anslag återkommer jag vid anmälan av under jordbruksdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[2] 17. **Understöd åt fiskare.** För detta ändamål anvisades senast för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 50 000 kronor. Efter beslut av riksdagen har medgivits, att anslaget fått användas även under budgetåren 1946/47—1956/57. Anslaget disponeras i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 281) angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare (ändrad genom kungörelsen 1940: 110). Å anslaget förelåg vid utgången av budgetåret 1955/56 en reservation av 154 600 kronor. Denna reservation har emellertid genom beslut av Kungl. Maj:t den 28 september 1956 praktiskt taget helt tagits i anspråk för tillfälligt understöd utan återbetalningsskyldighet åt fiskare, som på grund av issituationen under vintern 1955/56 råkat i ekonomiska svårigheter och för sin försörjning befann sig i trängande behov av bistånd (se IX ht 1957 s. 398—399).

Länsstyrelsen i Gävleborgs län (skr. 30/11 1956) hemställer i anledning av en av Gävleborgs läns fiskareförbund gjord ansökning, att medel skall anvisas för stödverksamhet åt fiskare i Västernorrlands och Gävleborgs län på grund av felslaget fiske under år 1956. Länsstyrelserna i de berörda länen har vidare överlämnat visst utredningsmaterial rörande fiskarnas inkomstförhållanden, m. m.

I förenämnda skrivelse framhålles, att det senaste året varit ovanligt besvärligt för fisket inom ifrågavarande landsdel. Av skilda orsaker har sålunda strömmingsfisket, som är det viktigaste, utfallit långt sämre än eljest. Såväl sommar- som höstfisket har i det närmaste helt misslyckats. Länsstyrelsen anför vidare bl. a. följande.

En växling mellan goda och dåliga år inom fisket är icke någon ovanlig företeelse. Över huvud taget får fisket anses som ett osäkert och ovisst yrke. Vanskligheten inom yrket är dock mera framträdande nu än tidigare mot bakgrunden av den pågående standardhöjningen för flertalet av vårt folk. Förnållandet har också haft sina återverkningar för fiskarbefolkningen. Avsevärda sociala förändringar har inträtt. Antalet yrkesfiskare har minskat och kombinationen av fiske med annat yrke inom industri och jordbruk har blivit allt vanligare. Även om denna utveckling är naturlig och delvis önskvärd, är det dock av vikt ur samhällsekonomisk och social synpunkt att avgången bland yrkesfiskarna icke överstiger vad som är försvarligt och godtagbart. Yrkesbetingelserna måste också vara sådana, att nyrekryteringen till yrket icke helt upphör. Det synes vara ett samhällligt intresse, att fiskerinäringen icke tynar bort på grund av bristande personella och ekonomiska resurser.

Minskningen i strömmingsförekomsten är icke någon ny företeelse. Efter de ganska goda fiskeåren i mitten av 1940-talet har strömmingsfångsten utefter praktiskt taget hela kusten av Gävleborgs län visat nedgående siffror. Så dåligt som i år har dock fisket icke tidigare utfallit och läget för de fiskare, som kvarblivit inom yrket, har blivit mycket bekymmersamt. Orsaken till det minskade strömmingsfisket är väl icke helt klar men mycket tyder på att nedgången står i samband med vissa hydrografiska och klimatologiska förhållanden. I sådant hänseende kan nämnas växlingar i vattnets salthalt och de kalla vintrarna i början av 1940-talet. Måhända är det icke oberättigat att antaga, att nedgången av strömmingstillgången endast är tillfällig, om än med återverkningar under en följd av år.

Det synes länsstyrelsen vara i hög grad påkallat, att fiskerinäringen under nuvarande brydsamma situation skänkes stöd. Det bör ankomma på statsmakterna att vidtaga lämpliga stödåtgärder. Härvid bör främst ökade möjligheter beredas fiskarna att erhålla lån för sitt näringsfång. Även bidrag till sådana fiskare, som särskilt hårt drabbats av yrkets vanskligheter, bör kunna komma i fråga.

Över framställningen har, efter remiss, yttranden avgivits av fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, statskontoret och arbetsmarknadsstyrelsen.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 18/1 1957) anser stödåtgärder åt fiskarbefolkningen i Västernorrlands och Gävleborgs län i hög grad nödvändiga. Styrelsen framhåller dock, att behov av statligt stöd i viss utsträckning föreligger även för övriga norrländska kustlän samt Uppsala län. Utformningen av förevarande stödåtgärder bör enligt styrelsen i huvudsak kunna grundas på ett förslag om stödlån åt vissa fiskare i Norrland och Uppsala län, som år 1956 framlades av 1954 års fiskeriutredning.

Även *statskontoret* (skr. 1/2 1957) anser hjälpåtgärder motiverade. Ämbetsverket avstyrker dock, att hjälp lämnas fiskarna i form av stödlån. I stället bör understödsverksamhet i förekommande fall utövas, varvid fiskarna i första hand bör beredas andra förtjänstmöjligheter genom igångsättande av arbeten. Ämbetsverket erinrar därvid om att så skett i Djurö kommun i Stockholms skärgård under innevarande vinter i en liknande nödsituation. I den mån sådana åtgärder icke kan vidtagas, bör understöd lämnas efter i huvudsak de riktlinjer, som riksdagen beslöt år 1934 (kungörelsen 1934: 281). Erforderliga medel bör enligt statskontoret i sådant fall äskas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Arbetsmarknadsstyrelsen (skr. 25/2 1957) anför rörande fiskarnas arbetssituation följande.

En mycket stor del av fiskarna brukar vid sidan av fisket utföra annat arbete. Det dåliga utfallet av strömmingsfisket torde ytterligare ha förstärkt intresset härför under det senaste året. På en del orter har fiskare jämväl anmält sig som hjälpsökande arbetslösa. Någon mera allmän tendens härtill har dock ej förelegat. Eftersom alla hjälpsökande icke kunnat anvisa arbete i den öppna marknaden, har efter sedvanlig individuell behovsprövning hänvisning till beredskapsarbete skett i viss utsträckning. Med anledning av vad statskontoret anfört i sitt utlåtande, understryker arbetsmarknadsstyrelsen i detta sammanhang, att sådan hänvisning tillgripes först i andra hand, sedan andra utvägar till arbetsplacering prövats. Styrelsen utgår från att någon ändring beträffande reglerna för hänvisning m. m. till beredskapsarbete icke åsyftas av statskontoret.

Beträffande skäligheten av att särskilda låne- och bidragsmöjligheter tillskapas anför arbetsmarknadsstyrelsen, att denna fråga faller utanför styrelsens verksamhetsområde. Styrelsen understryker dock, att det är av betydelse, att eventuellt ifrågakommande åtgärder icke utformas så, att de kan leda till att flera fiskare kvarhålls vid eller nyrekryteras till fisket än som på längre sikt kan väntas få skäligen utkomst därav.

Föredraganden. Såsom framgått av den föregående framställningen har på grund av felslaget strömmingsfiske under år 1956 åtskilliga fiskare i främst Gävleborgs och Västernorrlands läns kusttrakter råkat i sådana ekonomiska svårigheter, att de för sin försörjning är i behov av bistånd. Länsstyrelsen i Gävleborgs län har på grund härav hemställt, att de drabbade fiskarna skall beredas ekonomisk hjälp genom statens försorg.

För nödsituationer som den förevarande har tidigare år medel funnits att tillgå under anslaget till Understöd åt fiskare. Den å detta anslag vid utgången av budgetåret 1955/56 förefintliga reservationen har emellertid under innevarande budgetår nästan helt disponerats för utlämnande av understöd utan återbetalningsskyldighet till sådana fiskare, som på grund av issituationen vintern 1955/56 åsamkades ekonomiska förluster. Medel för utlämnande av understöd även i år finnes därför ej att tillgå å anslaget. Ej heller har någon ny medelsanvisning begärts för budgetåret 1957/58. Då enligt min mening understödsformen även i år bör vara en lämplig åtgärd för att bringa ifrågavarande fiskare ekonomisk hjälp, torde medelsanvisning erfordras. Jag vill därvid för min del förorda, att ett belopp av 100 000 kronor skall ställas till förfogande. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela medlen efter de grunder och på de villkor, som befinner lämpliga. Såsom fiskeristyrelsen framhållit, bör hjälpåtgärderna emellertid icke begränsas till fiskare i enbart Gävleborgs och Västernorrlands län. Jämväl nödlidande fiskare i övriga norrländska kustlän samt i Uppsala län ävensom i viss utsträckning utefter ostkusten i övrigt bör kunna komma i åtnjutande av understöd.

I enlighet med vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt fiskare* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnar Eklund

Egentliga statsutgifter

Tionde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

B. Kommerskollegium m. m.

[1] **Kommerskollegium: Avlöningar.** Alltsedan försommaren år 1955 har sex västeuropeiska stater, nämligen Frankrike, Italien och Förbundsrepubliken Tyskland samt Belgien, Nederländerna och Luxemburg verkställt utredningar och fört förhandlingar beträffande upprättandet av en gemensam marknad. Arbetet härmed väntas inom kort resultera i förslag till en konvention att underställas respektive parlament. Samtidigt har inom Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete (OEEC) vissa utredningar verkställts rörande en anknytning till den planerade gemensamma marknaden av OEEC:s övriga medlemsländer. Enligt beslut av organisationens ministerråd i juli 1956 har sålunda ett särskilt arbetsutskott undersökt de tekniska förutsättningarna för en associering i form av ett frihandelsområde, inom vilket medlemsländerna skulle sinsemellan avveckla tullar och kvantitativa importrestriktioner medan de mot utomstående länder skulle äga själva bestämma sina respektive tulltariffer. Arbetsutskottet har i en i januari 1957 framlagd rapport konstaterat, att det är tekniskt möjligt att upprätta ett frihandelsområde i Europa, som innefattar såväl sexmaktsgruppens gemensamma marknad som övriga OEEC-länder.

Arbetsutskottets rapport behandlades av OEEC:s ministerråd den 12 och den 13 februari 1957. Rådet beslöt därvid att förhandlingar skall inledas i

syfte att fastställa förutsättningarna och metoderna för att upprätta ett europeiskt frihandelsområde, inom vars ram en associering mellan den förutnämnda sexmaktsgruppens gemensamma marknad och övriga OEEC-länder kan ske. De fördragstexter, som i detta hänseende blir erforderliga, skall förberedas. Det har uppdragits åt rådets ordförande att leda och samordna det fortsatta arbetet och att underställa rådet en rapport över resultaten därav i sådan tid, att nya beslut kan fattas före den 31 juli 1957.

I anslutning till de inom OEEC bedrivna undersökningarna har kommerskollegium enligt särskilt uppdrag verkställt vissa förberedande utredningar rörande dels konsekvenserna för Sveriges vidkommande av det ifrågasatta frihandelsområdet, dels och synpunkter och önskemål i fråga om det praktiska genomförandet av ett sådant område. Resultaten härav har löpande redovisats i skrivelser till chefen för handelsdepartementet. Kollegium har emellertid framhållit att det på den korta tid som stått till förfogande inte varit möjligt att verkställa de ingående undersökningar, som erfordras för bedömningen av vissa mera omfattande problemställningar, och har understrekat betydelsen av att utredningarna fortsättes. Med hänsyn till problemens art och omfattning har kollegium ifrågasatt, om inte en särskild kommitté borde övertaga det fortsatta utredningsarbetet.

Då frågan om ett europeiskt frihandelsområde har stor principiell betydelse och ett ställningstagande till densamma kan förutses få vittgående konsekvenser för det svenska näringslivet, har jag i likhet med kommerskollegium funnit det vara av vikt, att de därmed sammanhängande problemen för Sveriges vidkommande underkastas en noggrann och ingående utredning. Emellertid har jag av olika skäl funnit det lämpligast att det erforderliga utredningsarbetet även i fortsättningen handhas av kommerskollegium. För en dylik anordning talar bland annat kollegiets ställning såsom centralt utredande organ på det handels- och näringspolitiska området samt möjligheten att samordna utredningsarbetet med kollegiets övriga verksamhet och med de funktioner, som ankommer på det till kollegium knutna handelspolitiska rådet. Vid anmälan av spörsmålet den 8 mars 1957 har Kungl. Maj:t fattat beslut i enlighet med den här angivna uppfattningen. Sålunda har åt kommerskollegium uppdragits att verkställa utredningar samt till chefen för handelsdepartementet inkomma med yttranden och förslag i de frågor, som föranleds av Sveriges medverkan i fortsatta utredningar och förhandlingar inom OEEC rörande förutsättningarna och metoderna för att upprätta ett europeiskt frihandelsområde. Vidare har, främst i syfte att åstadkomma en önskvärd förankring av verksamheten inom särskilt berörda delar av näringslivet, förordnats, att till kommerskollegium skall vara knuten en särskild delegation med uppgift att delta i handläggningen av de ärenden som äger samband med uppdraget. Delegationen skall sammanträda under ordförandeskap av generaldirektören och chefen för kommerskollegium. En ledamot av delegationen skall vid förfall för generaldirektören och jämväl i övrigt, i den omfattning generaldirektören bestämmer, såsom ersättare fullgöra dennes uppgifter, såvitt angår nu ifrågavarande upp-

drag. Till ledamöter i delegationen har utsetts, utom representanter för utrikesdepartementet och andra av verksamheten berörda statliga förvaltningsgrenar, företrädare för handel, hemmamarknads- och exportindustri, jordbruket samt för Landsorganisationen i Sverige.

För att kommerskollegium skall kunna fullgöra sitt uppdrag inom den tid, som står till förfogande, erfordras en tillfällig förstärkning av personalen på kollegiets utrikes- och utredningsbyrå.

Kostnaderna för arvoden till delegationens ledamöter samt till den personal, som i enlighet med det föregående kommer att få tagas i anspråk för uppdraget, bör bestridas från kommerskollegiets avlöningsanslag och därvid belasta anslagsposterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t samt till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Då kostnaderna inte tidigare kunnat förutses vid anslagets beräkning och då vidare nyssnämnda anslagsposter är maximerade genom riksdagens beslut, torde av riksdagen böra utverkas medgivande att anslagsposterna må överskridas i den utsträckning, som kan erfordras för att täcka det uppkomna medelsbehovet. Detta kan för innevarande budgetår beräknas uppgå till i runt tal 60 000 kronor, vikariatsersättningar inräknade.

Den här avsedda verksamheten inom kommerskollegium torde komma att fortgå under åtminstone en del av nästa budgetår. Någon nämnvärd utvidgning av verksamheten synes, såvitt nu kan bedömas, icke behöva ske. Jag förutsätter, att kostnaderna för verksamheten även för sistnämnda budgetår skall få bestridas från kommerskollegiets avlöningsanslag, och torde, då storleken av medelsbehovet icke för närvarande kan närmare angivas, framdeles få återkomma till frågan om det överskridande av maximerade anslagsposter i kollegiets avlöningsstat, vilket kan föranledas härav.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att de i avlöningsstaten för kommerskollegium upptagna anslagsposterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t samt till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1956/57 överskridas med sammanlagt 60 000 kronor.

H. Diverse

[2] 4. **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** Å riksstaten för budgetåret 1956/57 har under förevarande anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 225 000 kronor. Vid ingången av budgetåret fanns å anslaget en reservation av ca 29 400 kronor. Under budgetåret beräknas anslaget därjämte komma att tillföras 4 300 kronor från det under tolfte huvudtiteln anvisade förslagsanslaget till Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner. Det för

budgetåret 1956/57 disponibla anslagsbeloppet uppgår sålunda till omkring (225 000 + 29 400 + 4 300 =) 258 700 kronor.

Större delen av utgifterna under anslaget avser medverkan från svenska delegationen för nordiskt ekonomiskt samarbete och svenska kommittén för nordiskt ekonomiskt samarbete i Nordiska ekonomiska samarbetsutskottets utredningsarbete. Samarbetsutskottet beräknas omkring den 1 juli 1957 komma att framlägga en rapport med en samlad plan för en gemensam nordisk marknad för den del av samhandeln mellan de nordiska länderna, som nu är föremål för undersökning. Arbetet inom utskottet och dess specialutskott — antalet specialutskott uppgår för närvarande till 20 — har med anledning härav intensifierats. Utskottets arbetsuppgifter har vidare utökats i samband med att Finland — efter sin anslutning till Nordiska rådet vid dess 4:e session — under 1956 blivit representerat i utskottet.

Under år 1956 tillkom två nya organ, vilkas kostnader också bestritts från anslaget, nämligen svenska kommittén för nordisk näringsforskning och svenska delegationen för nordiskt samarbete rörande atomforskningen och atomenergiens fredliga användning. Kostnaderna innevarande budgetår för dessa delegationer, som numera båda avslutat sitt arbete, uppgår till ca 12 000 kronor.

Den ökade intensiteten i samarbetsutskottets arbete och tillkomsten av ytterligare två delegationer, vilka icke kunde förutses vid framläggandet av 1956 års statsverksproposition, har medfört stegrad anslagsbelastning. Utgifterna under anslaget har under tiden den 1 juli 1956—den 31 januari 1957 uppgått till ungefär 149 400 kronor. De för återstoden av budgetåret disponibla medlen utgör sålunda (258 700 — 149 400 =) 109 300 kronor.

Under återstoden av budgetåret beräknas kostnaderna under anslaget komma att uppgå till ca 134 300 kronor. Sistnämnda belopp överstiger med (134 300 — 109 300 =) 25 000 kronor de å anslaget disponibla medlen. I enlighet härmed torde anslaget för innevarande budgetår böra förstärkas med 25 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[3] **12. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Till kommittéer och utredningar genom sakkunniga har å riksstaten under tionde huvudtiteln för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 725 000 kronor. Vid utgången av föregående budgetår fanns å anslaget en reservation av i runt tal 11 600 kronor. Genom överföring från anslaget till Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner beräknas ca 17 600 kronor komma att tillföras anslaget. Vidare har under innevarande budgetår till kommittéanslaget återlevererats ca

18 400 kronor, motsvarande vissa från anslaget bestridda utgifter, vilka avsetts skola slutligt täckas av andra medel. Det för budgetåret 1956/57 disponibla anslagsbeloppet uppgår sålunda till (725 000 + 11 600 + 17 600 + 18 400 =) 772 600 kronor.

Kostnaderna under anslaget har hittills under budgetåret uppgått till betydligt högre belopp än som förutsetts vid anslagsberäkningen. Orsaken härtill är främst, att kostnaderna för delegationen för atomenergifrågor, vilken inrättats med stöd av beslut av 1956 års riksdag (prop. 176, L³U 22, rskr 344), under innevarande budgetår bestrids från anslaget. Nämda kostnader beräknas under 1956/57 komma att uppgå till ca 75 000 kronor. I årets statsverksproposition (X ht, p. 47) har föreslagits att kostnaderna för delegationens verksamhet fr. o. m. budgetåret 1957/58 skall bestridas från särskilt anslag å riksstaten. Vidare bör i detta sammanhang nämnas, att från kommittéanslaget också bestritts ersättningar till sakkunniga, vilka under hösten 1956 biträtt inom handelsdepartementet vid det förberedande arbetet i samband med inrättandet av statens pris- och kartellnämnd.

Under budgetårets första sju månader uppgick belastningen å anslaget till ca 500 000 kronor. Under återstående fem månader av budgetåret beräknas utgifterna under anslaget komma att uppgå till ca 342 600 kronor. Medelsbehovet under kommittéanslaget för hela budgetåret 1956/57 uppgår alltså till ca 842 600 kronor, vilket belopp med (842 600 — 772 600 =) 70 000 kronor överstiger tillgängliga medel. För ändamålet torde därför böra anvisas ytterligare 70 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga å tilläggsstat II* till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Rune Lindquist

Egentliga statsutgifter

Elfte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

[1] 140 b. Ytterligare inköp av polioympämne. I skrivelse den 30 januari 1957 har *medicinalstyrelsen* och *styrelsen för statens bakteriologiska laboratorium* hemställt om bemyndigande för laboratoriets styrelse att inköpa högst 600 liter polioympämne från USA för en kostnad av högst 2 070 000 kronor. Till stöd för framställningen anføres.

Jämlikt propositionen nr 192/1956 har å tilläggsstat I för budgetåret 1956/57 anvisats ett förslagsanslag av 3 600 000 kronor för inköp av polioympämne. Med utnyttjande av detta anslag har 1 035 liter polioympämne importerats från USA. Denna kvantitet beräknas räcka för den vaccinering av barn i de fyra lägsta skolklasserna, vilken påbörjas i slutet av januari 1957.

I nämnda proposition förutsattes, att även fyra årsklasser barn i förskolåldern skulle erbjudas ympning under våren. Härför beräknades åtgå 900 liter vaccin. Departementschefen anförde, att frågan om denna ytterligare import framdeles finge anmälas för riksdagen, men förutsatte, att Kungl. Maj:t, om så skulle visa sig nödvändigt, i avvaktan på riksdagens beslut skulle åga förskotttera erforderliga medel från anslaget till inköp av polioympämne.

Föreståndaren för statens bakteriologiska laboratorium har nu anmält, att två satser svenskt poliovaccin om sammanlagt drygt 100 liter färdigställt och utan anmärkning passerat kontrollprövningar av samma omfattning som i USA. Vidare har produktionskontrollen under inaktiveringsförloppet slutförts med tillfredsställande resultat beträffande dels ytterligare en sats, be-

redd enligt en modifikation av den svenska metodiken, dels två satser, framställda enligt Salks teknik. Kontroll av ett par andra satser pågår. Slutgiltigt provningsresultat beräknas successivt framkomma under tiden från slutet av februari till första hälften av april 1957 i fråga om samtliga dessa satser. På detta sätt föreligger möjligheter för att sammanlagt omkring 400 liter vaccin kan färdigställas för användning under nämnda tidsperiod.

Hittills föreliggande erfarenhet om anmälningsfrekvensen tyder på att anslutningen bland skolbarnen genomsnittligt kommer att ligga något under 90 procent. Sannolikt blir icke heller anslutningsfrekvensen i fråga om förskolebarnen högre än 90 procent. På grund härav kan vaccinatgången totalt antagas bli omkring 200 liter mindre än ursprungligen beräknats. Tages hänsyn jämväl till att 100 liter svenskt vaccin färdigställts, kan behovet av ytterligare vaccinimport uppskattas till högst 600 liter i stället för tidigare beräknade 900 liter. För 600 liter uppgår kostnaden till 2 070 000 kronor. Styrelserna föreslår, att medel ställes till förfogande för inköp av denna kvantitet från USA. Inköpet bör fördelas på två poster, varvid den sista minskas, om ytterligare svenskt vaccin blir tillgängligt eller om anslutningen till ympningarna blir mindre än här beräknats.

Styrelserna förordar vidare, att vaccinering mot polio redan i vår möjliggöres för vissa personalkategorier, som i särskilt hög grad utsättes för smittrisk, nämligen *dels* personal vid virologiska laboratorier, där polioarbeten pågår, ävensom för familje- och hushållsmedlemmar till sådan personal, *dels* epidemisjukhusens sjukvårdspersonal, jämte medlemmar av sådan personals familj eller hushåll, *dels ock* personer, som utflyttat till Sydamerika, Asien eller Afrika. Vaccinkostnaden bör i dessa fall debiteras den för laboratorier resp. sjukhusen ansvariga myndigheten eller, ifråga om de utflyttande, desamma.

Därutöver bör vaccin kunna användas för andra eventuellt ifrågakommande personalkategorier, som är särskilt utsatta för smittrisk. Någon uppräknings av importkvantiteten har icke ansetts erforderlig för här avsedda ändamål.

Emellertid torde också många vuxna önska att enskilt och på egen bekostnad bli vaccinerade eller låta sina barn undergå ympning, innan offentlig sådan organiseras för deras del. Detta önskemål hör tillgodoses, om tillgången på svenskt vaccin senare i vår blir tillräcklig härför eller om exportlicens kan erhållas i USA för vaccin, avsett för privat ympning. Om import av amerikanskt vaccin för ändamålet kan komma till stånd, ämnar laboratoriet snarast möjligt importera viss kvantitet vaccin med anlitande av den i dess stal upptagna anslagsposten till inköp av bakteriologiska preparat.

Departementschefen. I den för 1956 års höstriksdag framlagda propositionen nr 192 angående anslag till inköp av polioympämne beräknades, att sammanlagt 1 935 liter vaccin skulle erfordras för genomförande av den till våren 1957 planerade skyddsympningen mot polio av fyra årsklasser skolbarn och fyra årsklasser förskolebarn. På grund av att nu icke mera än högst 90-procentig anslutning synes kunna påräknas bland dessa barn, torde den totalt erforderliga kvantiteten ympämne understiga den tidigare beräknade med omkring 200 liter. 1 035 liter vaccin har redan importerats från USA. Vidare har drygt 100 liter svenskt vaccin framställts vid bakteriologiska laboratoriet. Den ytterligare erforderliga kvantiteten uppgår således till högst (1 935 — 200 — 1 035 — 100) 600 liter.

Flera vaccinsatser är f. n. under framställning vid bakteriologiska laboratoriet. Då emellertid slutgiltigt provningsresultat beträffande dessa ännu icke föreligger, är det ej möjligt att i dagens läge bestämt förutsäga, huruvida eller i vad mån ytterligare svenskt vaccin kommer att kunna ställas till förfogande för årets ympningar. På grund härav och för att säkerställa tillgången på vaccin för ympningsprogrammets genomförande har Kungl. Maj:t genom beslut den 15 februari 1957 medgivit, att laboratoriets styrelse må för inköp av polioympämne från USA från det å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisade förslagsanslaget till Inköp av polioympämne disponera — utöver tidigare medgivet belopp av 3 600 000 kronor — högst 2 070 000 kronor. Sistnämnda belopp motsvarar kostnaden för inköp av 600 liter ympämne. För dispositionen av ifrågavarande belopp har Kungl. Maj:t föreskrivit, att inköpet skall fördelas på två poster, varvid den första posten må omfatta högst 360 liter ympämne och den andra den kvantitet ympämne, som framdeles — sedan möjligheterna att tillhandahålla svenskt poliovaccin närmare klarlagts — må prövas erforderlig för att fullfölja ympning av i propositionen nr 192/1956 avsedda barn samt i medicinalstyrelsens och laboratoriets nyss redovisade skrivelse särskilt angivna personalkategorier. Frågan om inköp av sistnämnda post skulle underställas Kungl. Maj:ts prövning.

I enlighet med vad som anfördes vid anmälan av propositionen nr 192/1956 torde frågan om ytterligare import av ympämnen för vaccinering av förskolebarnen böra anmälas för riksdagen. För att överensstämmelse skall erhållas mellan å riksstaten anvisade anslagsmedel och de belopp laboratoriets styrelse bemyndigats disponera för ändamålet, bör ett särskilt anslag för ytterligare inköp av polioympämne å 2 070 000 kronor eller avrundat 2 000 000 kronor anvisas å tilläggsstat II för budgetåret 1956/57. Från detta anslag bör det å tilläggsstat I för innevarande budgetår anvisade anslaget till Inköp av polioympämne tillgodoföras ett belopp, motsvarande vad som på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 15 februari 1957 disponerats från sistnämnda anslag.

Förslaget att vissa personalkategorier, vilka är särskilt utsatta för smitt-risk, beredes möjlighet att undergå poliovaccinering innevarande år föranleder icke någon erinran från min sida. Ej heller har jag något att erinra mot att vaccin ställs till förfogande för ympning av personer, som på egen bekostnad önskar undergå sådan, därest tillgången på ympämne tillåter detta.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ytterligare inköp av polioympämne* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

C. Överståthållarämbetet och landsstaten

[2] **Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar.** I gällande avlöningsstat är för avlöningar till icke-ordinarie personal under obetecknad anslagspost upptaget ett belopp av 675 000 kronor. Från anslagsposten avses att bestridas, förutom vikariatsersättningar i anledning av normala ledigheter, grundlöner till biträdande landsfogdar, fasta landsfogdeassistenter samt åklagaraspiranter (ambulerande landsfogdeassistenter och landsfogdeaspiranter). Åklagaraspirantorganisationen är dimensionerad för att med anlitan­de av färdigutbildade, ännu ej fast placerade befattningshavare (de ambulerande landsfogdeassistenterna) kunna förse åklagarorganisationen i städerna med vikarier och med förstärkning vid stor arbetsbelastning. I den mån tjänstgöring sker i stad belastar icke vederbörandes avlöning statsverket. Anslaget till åklagaraspirantorganisationen beräknas med hänsynstagande härtill. För innevarande budgetår (1956 års statsverksproposition, XI ht, s. 404) har denna förstärknings- och vikarieorganisation för städerna beräknats till 21 befattningshavare. Emellertid kommer under innevarande budgetår tre landsfogdeassistenter att vara helt sysselsatta inom den statliga åklagarorganisationen i stället för att tjänstgöra i stad. Av dessa erfordras två för den s. k. mututredningen och en med anledning av i Södermanlands, Östergötlands, Gotlands och Kopparbergs län beviljade partiella tjänstledigheter på grund av omfattande utredningar och åtalsärenden. Kostnaden för grundlöner till dessa tre befattningshavare uppgår till omkring 43 000 kronor. Härtill erfordras cirka 13 000 kronor för icke beräknade vikariatsersättningar med anledning av de förordnanden, som föranletts av utredningarna och tjänstledigheterna. Utöver det belopp, som beräknats i 1956 års statsverksproposition, erfordras således i runt tal 55 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för landsfogdarna m. fl. upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1956/57 överskridas med högst 55 000 kronor.

G. Diverse

[3] 17. **Kostnader för vissa hjälpåtgärder i anledning av Surtekatastrofen.** Under denna rubrik anvisade riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 256/1950 å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor. Av detta belopp avsågs för extraordinära kostnader i samband med uppförande av vissa enfamiljshus 100 000 kronor, för inlösning av rasmrådet 2 385 000 kronor, för justering av byggnader 95 000 kronor, för flyttning av byggnader inom rasmrådet

150 000 kronor, för grovplanering av området 350 000 kronor, för av myndigheterna vidtagna hjälpåtgärder 57 000 kronor, för geologiska undersökningar 50 000 kronor samt för förutsedda utgifter 100 000 kronor. I propositionen beräknades en viss återbäring av medel till statsverket komma att ske efter det att inlösta fastigheter försålts av staten.

I skrivelse den 7 november 1956 har *länsstyrelsen i Älvsborgs län* anfört bl. a. följande.

De kostnadsberäkningar, som låg till grund för anslagsäskandet i propositionen nr 256/1950, var med nödvändighet approximativa — katastrofen inträffade sålunda den 29 september 1950 och propositionen är dagtecknad den 13 oktober samma år. Det visade sig snart, att anslaget inte förslog till bestridande av alla kostnader, bl. a. för förvärv av rasområdet jämte därtill hörande byggnader m. m. I samråd med inrikesdepartementet har länsstyrelsen — i avvaktan på inkomster genom fastighetsförsäljningar — låtit bestrida nödvändiga anslagsöverskridanden över en särskilt upplagd förskottstitel. Härvid räknade man med att överskridandet av anslaget via förskottstiteln skulle bli av kortvarig natur och att avvecklingen av de gjorda fastighetsköpen skulle kunna ske relativt snabbt. Emellertid har av olika skäl — bl. a. rådande kreditsvårigheter — så inte blivit fallet.

Utgifterna har regelmässigt bestritts på sådant sätt, att länsstyrelsen efter rekvisition från den inom landskansliet för handläggning av samtliga ärenden rörande katastrofen inrättade särskilda avdelningen — benämnd »Länsstyrelsens Surteavdelning» — från förskottstiteln efter hand utanordnat medel, som insatts å ett för denna avdelning öppnat särskilt postgirokonto, varefter utbetalningarna verkställdes av »Surteavdelningen», som även uppburit inflytande inkomster. Intill utgången av budgetåret 1955/56 har de faktiska utgifterna uppgått till 4 773 786 kronor och inkomsterna till 1 247 143 kronor. Länsstyrelsen beräknar ytterligare utgifter och inkomster till i runt tal 160 000 resp. 550 000 kronor.

Av förskotten utestår alltså oersatt 270 000 kronor. Å nyssnämnda postgirokonto inestår å andra sidan 243 356 kronor. Det sammanlagda belopp, som Surteavdelningen beräknas komma att inleverera till länsstyrelsen, utgör sålunda (550 000 + 243 356 — 160 000) 633 356 kronor. Härav kommer 270 000 kronor att gå till täckning av utestående förskott. Återstoden eller i runt tal 363 000 kronor avser länsstyrelsen att tillgodoföra den å riksstatens inkomstsida uppförda titeln Övriga diverse inkomster.

Länsstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte låta vid det av länsstyrelsen tillämpade förfaringssättet bero.

Riksräkenskapsverket, som avgivit utlåtande i ärendet, uttalar bl. a.

Såsom framgår av förevarande framställning har intill utgången av budgetåret 1955/56 de faktiska utgifterna uppgått till 4 773 786 kronor och inkomsterna till 1 247 143 kronor. Ytterligare utgifter och inkomster beräknas till 160 000 resp. 550 000 kronor, varför de totala utgifterna beräknas komma att uppgå till 4 933 786 kronor och de totala inkomsterna till 1 797 143 kronor.

Riksräkenskapsverkets revision har i promemoria vid granskning av Älvsborgs läns räkenskaper för budgetåren 1950/51—1954/55, vilken kommunicerats länsstyrelsen den 27 december 1955, framhållit, att ett anslagsöverskridande föreläge, då här ifrågasvarande inkomster icke tillgodoföras anslaget utan i enlighet med bestämmelserna i kungl. brev den 29 juni 1946 till riksräkenskapsverket angående disposition av köpeskillningar, som in-

flyter vid försäljning av viss staten tillhörig egendom m. m., bort tillgodoföras inkomstiteln »Övriga diverse inkomster».

Då förevarande reservationsanslag, såsom framgår av anslagsmotiveeringen, beräknats skola täcka bruttokostnaderna för hjälpåtgärderna, bör enligt riksräkenskapsverkets mening ytterligare erforderliga medel, enligt länsstyrelsens beräkning i runt tal 1 500 000 kronor, anvisas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1956/57. Redan influtna ävensom framdeles inflytande inkomster bör tillgodoföras inkomstiteln »Övriga diverse inkomster».

Departementschefen. I likhet med riksräkenskapsverket anser jag, att genom fastighetsförsäljningar inflytande inkomster icke borde ha tillgodoförts det för budgetåret 1950/51 anvisade reservationsanslaget. I enlighet härmed och då jag inte har något att erinra mot vad riksräkenskapsverket i övrigt anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa hjälpåtgärder i anledning av Surtekatastrofen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Johnny Sköldvall

Utgifter för statens kapitalfonder

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 och anför därvid följande.

Under innevarande budgetår har i olika sammanhang äskats anslag till investeringar såväl å tilläggsstat I som å tilläggsstat II till gällande riksstat. I enlighet med de principer som hittills tillämpats bör nu, då avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Beträffande de å tilläggsstat I anvisade anslagen torde emellertid icke några avskrivningsanslag erfordras. Följande beräkning är således hänförlig till investeringsanslag å tilläggsstat II. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag, att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtages av riksdagen.

Jag torde nu i korthet få redogöra för de olika fall, i vilka omedelbar avskrivning är påkallad beträffande ifrågavarande investeringar.

Statens allmänna fastighetsfond. Investeringsanslaget till vissa byggnadsarbeten för fångvården å 6 300 000 kronor avser till ca 900 000 kronor markförvärv, vilka icke avskrives. Återstående belopp, 5 400 000 kronor, bör enligt vad som gäller för fångvårdsbyggnader avskrivas med 50 procent. Det sålunda beräknade avskrivningsbeloppet, 2 700 000 kronor, skall emellertid minskas med 1 200 000 kronor, utgörande den till nu ifrågavarande avskrivningsanslag per den 1 juli 1956 överförda, till Skogomeanstalten hänförliga behållningen å reservationsanslaget Fångvårdsanstalterna: Anskaffning och utrustning av förläggningar (jfr prop. nr 2/1957, s. 57). Avskrivningsanslaget upptages alltså till 1 500 000 kronor.

Investeringsanslagen till återuppförande av snickeriverkstad vid fång-

kolonien Sjöboda å 219 000 kronor, till vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare å 500 000 kronor samt till nybyggnad för konstfackskolan å 5 000 000 kronor torde i enlighet med gällande regler böra avskrivas med 50 procent, medan anslagen till vissa ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium å 98 700 kronor och till vissa skyddsrumsanläggningar å 500 000 kronor bör avskrivas helt.

Försvarets fonder. För investeringar i försvarets fastighetsfond beräknas avskrivningsbehovet schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen i var och en av fastighetsfondens delfonder med undantag för befästningars delfond, för vilken total avskrivning tillämpas. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Under arméns, marinens, flygvapnets och befästningars delfonder har å tilläggsstat II äskats investeringsanslag om tillhoppa 994 000, 550 000, 10 450 000 respektive 12 500 000 kronor, vilka anslag icke till någon del avser markförvärv. Avskrivningsanslagen under delfonderna bör alltså upptagas med 497 000, 275 000, 5 225 000 respektive 12 500 000 kronor.

Statens utlåningsfonder. Investeringsanslaget till lånefonden för bostadsbyggande å 125 000 000 kronor torde i överensstämmelse med hittills tillämpade regler avskrivas med 25 procent. Avskrivningsanslaget upptages alltså till 31 250 000 kronor.

Anslaget till statens fiskredskapslånefond å 90 000 kronor torde, då lånen avses skola löpa utan ränta, böra avskrivas helt.

Fonden för låneunderstöd. De under fonden upptagna investeringsanslagen till lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare å 800 000 kronor samt till lån till Bibliotekstjänst förening u. p. a. å 250 000 kronor torde, då lånen avses skola löpa utan ränta, böra avskrivas helt.

Beträffande anslaget till lån till anordnande av allmänna samlingslokaler å 3 000 000 kronor torde avskrivning med 65 procent böra tillämpas, vilket innebär att avskrivningsanslaget uppföres med 1 950 000 kronor.

Det avskrivningsbehov som föreligger med hänsyn till investeringsanslaget till tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet torde i överensstämmelse med den numera tillämpade principen (statsverkspropositionen år 1955, bil. 19; rskr nr 328) få täckas genom avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Till detta anslagsäskande återkommer jag i annat sammanhang denna dag.

Diverse kapitalfonder. Investeringsanslaget under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond till anordnande av bombsäker smörjoljefabrik m. m. å 340 000 kronor bör liksom tidigare medelsanvisningar för ändamålet avskrivas med 35 procent. Avskrivningsanslaget uppföres alltså med 119 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i härefter angivna fonder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond:

Justitiedepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten för fångvården</i>	1 500 000
<i>Återuppförande av snickeriverkstad vid fångkolonien Sjöboda</i>	109 500

Socialdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare</i>	250 000
--	---------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Nybyggnad för konstfackskolan</i>	2 500 000
--	-----------

Inrikesdepartementet:

<i>Vissa ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium</i>	98 700
<i>Vissa skyddsrumsanläggningar</i>	500 000

Försvarets fonder:

Försvarsdepartementet:

Försvarets fastighetsfond:

<i>Arméns delfond</i>	497 000
<i>Marinens delfond</i>	275 000
<i>Flygvapnets delfond</i>	5 225 000
<i>Befästningars delfond</i>	12 500 000

Statens utlåningsfonder:

Socialdepartementet:

<i>Lånefonden för bostadsbyggande</i>	31 250 000
---	------------

Jordbruksdepartementet:

<i>Statens fiskredskapslånefond</i>	90 000
---	--------

Fonden för låneunderstöd:**Socialdepartementet:**

<i>Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare</i>	800 000
<i>Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler</i>	1 950 000

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Lån till Bibliotekstjänst förening u. p. a.</i>	250 000
---	---------

Diverse kapitalfonder:**Handelsdepartementet:**

<i>Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond: Anordnande av bombsäker smörjoljefabrik m. m.</i>	119 000
---	---------

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Brodén

Utgifter för statens kapitalfonder

Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anslag till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 och anför därvid följande.

Såsom jag tidigare denna dag anfört vid anmälan av frågan om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II för innevarande budgetår bör under förevarande anslag medel beräknas för täckning av det avskrivningsbehov, som föreligger med hänsyn till det å tilläggsstat II anvisade investeringsanslaget till tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet.

I enlighet med numera tillämpade principer anvisas å anslaget till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster medel för en framtida reglering av avskrivningsbehovet för dels kapitalsubventionerna till egnahem och dels tilläggs lånen till viss bostadsbyggnadsverksamhet. De förstnämnda har i statsverkspropositionen till 1956 års riksdag (bil. 26, s. 17) beräknats uppgå till 65 miljoner kronor för innevarande budgetår. Enligt uppgifter från bostadsstyrelsen torde emellertid utbetalningarna av ifrågavarande subventioner komma att stanna vid 45 miljoner kronor. Härav har i vanlig ordning avskrivits 25 procent, d. v. s. i runt tal 11 miljoner kronor, över avskrivningsanslaget till lånefonden för bostadsbyggande. Det återstående avskrivningsbehovet i vad avser egnahemssubventionerna uppgår således till 34 miljoner kronor. Anslag till tilläggs lån har å riksstat och tilläggsstat för 1956/57 uppförts med $(160 + 40 =) 200$ miljoner kronor.

Med utgångspunkt från bostadsstyrelsens uppgifter rörande egnahemssubventionernas omfattning uppgår alltså avskrivningsbehovet på bostadsområdet till sammanlagt $(34 + 200 =) 234$ miljoner kronor för innevarande budgetår. Enligt beslut av fjolårets riksdag (statsverkspropositionen år 1956, bil. 20; rskr 284) har för ifrågavarande ändamål å riksstaten för 1956/57

till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster redan anvisats 200 miljoner kronor. Då jag finner angeläget, att en reglering av nu berörda avskrivningsfrågor kommer till stånd, föreslår jag att å förevarande anslag å tilläggsstat II uppföres ytterligare (234 — 200 ==) 34 miljoner kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* å tilläggsstat II för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 34 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Brodén

Kapitalinvesteringar

Justitiedepartementet

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler härefter under justitiedepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder

E. Domänverket

[1] 1 a. Återuppförande av ekonomibyggnader vid fångvårdsanstalten i Mariestad. Under hänvisning till vad jag anfört vid anmälan denna dag av vissa under justitiedepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II för innevarande budgetår (bil. 1, p. 2) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Återuppförande av ekonomibyggnader vid fångvårdsanstalten i Mariestad å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 539 000 kronor.

III. Statens allmänna fastighetsfond

[2] 2 a. Återuppförande av snickeriverkstad vid fångkolonien Sjöboda. Under hänvisning till vad jag anfört vid anmälan denna dag av vissa under justitiedepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II för innevarande budgetår (bil. 1, p. 2) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Kungl. Maj:ts proposition nr 125 år 1957

att till *Återuppförande av snickeriverkstad vid fångkolonien Sjöboda* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 219 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Chr. af Winklerfelt

Kapitalinvesteringar

Ecklesiastikdepartementet

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, anmäler här- efter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 och anför därvid följande.

VI. Fonden för låneunderstöd

[1] 8 b. Lån till Bibliotekstjänst förening u. p. a. Hos Kungl. Maj:t har Bibliotekstjänst förening u. p. a. hemställt om ett räntefritt amorteringslån av statsmedel å 250 000 kronor, att efter en amorteringsfri femårsperiod amorteras under tjugu år med en tjugonedel årligen. Lånet avser finansieringen av kostnaderna för föreningens nybyggnad i Lund.

Av tillgängliga handlingar inhämtas huvudsakligen följande.

Bibliotekstjänst förening u. p. a. grundades 1951 genom ombildning av en tidigare ekonomisk förening för tillhandahållande av biblioteksmateriel, kallad Bibliotekens försäljningscentral. Samtliga andelar i föreningen, som har sitt huvudkontor förlagt till Lund, äges av Sveriges allmänna biblioteksförening. Denna räknar för närvarande 2 300 medlemmar, varav 600 personliga medlemmar och 1 700 bibliotek. Vinstutdelning till andelsinnehavarna får icke äga rum. I Bibliotekstjänsts styrelse äger skolöverstyrelsen utse en ledamot jämte suppleant för denne. Överstyrelsen utser därjämte en revisor och en revisorssuppleant.

Bibliotekstjänst har enligt sina stadgar till ändamål »att bedriva publikationsverksamhet, tillverka och försälja biblioteksmaterial, ävensom att idka annan därmed förenlig rörelse». Av särskild vikt är de tryckta katalogkort, som föreningen låter utarbета för flertalet utkommande böcker, samt den kollektiva bokinbindning, som föreningen organiserat. Av föreningens publikationer kan i första hand nämnas Svensk tidningsindex och Svensk tidskriftsindex. Vidare utger föreningen »Kommunal litteraturtjänst», littera-

turvägledningar av olika slag, bibliotekshandböcker, propagandabroschyrer o. s. v. samt tillhandahåller blanketter, möbler och inredningsartiklar för biblioteken.

Enligt 1955 års bokslut hade föreningen ett eget kapital av 85 250 kronor, varav 40 000 kronor utgjorde insatskapital. Omsättningen utgjorde 1955 1 483 355 kronor. Antalet anställda var vid årsskiftet 1955/56 39 st. Verksamheten bedrivs förutom i Lund även i Örebro. Förläggningen till Lund med dess tillgång på välutrustade tryckerier och kvalificerad arbetskraft har inneburit fördelar även såtillvida som företaget kunnat inleda ett givande samarbete med dels universitetsbiblioteket i Lund och dels stadsbiblioteket i Malmö. Företagets avdelningar i Lund är splittrade på sex olika lokaler.

Då det visat sig omöjligt att på annat sätt i Lund erhålla lokaler tillräckliga för företagets hela verksamhet, har föreningen beslutat att där låta uppföra en kontorsbyggnad å tomten stadsäg. 353 och 385 Z i kvarteret Tegelstenen 1. Lunds stad har genom gåvobrev överlämnat tomten till föreningen, och arbetsmarknadsstyrelsen har genom beslut den 12 april 1956 beviljat erforderligt byggnadstillstånd. Igångsättningstillstånd har erhållits från den 1 augusti 1956.

De totala kostnaderna för byggnadsföretaget beräknas till 700 000 kronor. Härav beräknas 300 000 kronor såsom stående lån i sparbank. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 7 september 1956 har föreningen beviljats ett räntefritt, högst femårigt lån å 100 000 kronor ur fonden för centrala åtgärder till främjande av folkbiblioteksväsendet. Av egna medel beräknar föreningen kunna tillskjuta 50 000 kronor. Till täckande av återstoden, 250 000 kronor, hemställer föreningen nu om ifrågavarande lån av statsmedel.

Byggnadsstyrelsen har icke funnit anledning till erinran mot den beräknade byggnadskostnaden.

Skolöverstyrelsen tillstyrker bifall till ansökningen under frambållande av det särskilt angelägna i att föreningen under den närmaste femårsperioden — innan omsättningen kan beräknas ha nått den större volym för vilken de nya lokalerna utgör en förutsättning — icke belastas med så stora lokalkostnader, att mera avsevärda prishöjningar på av föreningen tillhandahållna varor och tjänster måste tillgripas.

Statskontoret — som inhämtat att den föreliggande framställningen främst föranletts därav, att en affärsbank med hänsyn till det skärpta kreditläget icke ansett sig kunna infria en tidigare preliminär utfästelse om byggnadslån — hävdar för sin del att ett statligt stöd till föreningens verksamhet i princip bör regleras över fonden för centrala åtgärder till främjande av folkbiblioteksväsendet. Då emellertid fondens nuvarande behållning icke lämnar utrymme för ett lån av ifrågavarande storlek och då man icke torde kunna bortse från föreningens behov av likvida medel vid tidpunkten för avlyftande av beviljat byggnadskreditiv, föreslår ämbetsverket, att föreningen beviljas ett räntebärande amorteringslån mot in-tecknings-säkerhet. Statskontoret förutsätter därvid, att, i den mån så finnes påkallat med hänsyn till föreningens ekonomi, bidrag till ränte- och amorteringskostnaderna för lånet skall utgå ur fonden för centrala åtgärder till främ-

jande av folkbiblioteksväsendet. Ämbetsverket har ingen erinran mot en amorteringsfri femårsperiod.

Departementschefen. Under de år, som Bibliotekstjänst förening u. p. a. varit i verksamhet, har den utvecklats till att bli en alltmera betydelsefull central för service åt bibliotek av alla slag. Beaktansvärda insatser har genom föreningen gjorts för att rationalisera biblioteksverksamheten, höja standarden på bokbestånd och kataloger, ge biblioteken bättre möjligheter till rådgivning och vägledning samt avlasta särskilt de mindre bibliotekens bibliotekarier från tidsödande rutinarbete.

Den kontorsbyggnad, som föreningen nu låter uppföra i Lund, är nödvändig för rationalisering av föreningens ökande verksamhet. Kostnaderna för byggnadsföretaget har, såsom framgår av den lämnade redogörelsen, beräknats till 700 000 kronor. Härav beräknas ett belopp av 450 000 kronor komma att täckas genom stående sparbankslån, genom lån ur fonden för centrala åtgärder till främjande av folkbiblioteksväsendet och genom föreningens egen kapitalinsats. För täckande av återstoden begäres ett lån å 250 000 kronor av statsmedel. Byggnadsarbetena har igångsatts i augusti 1956 och beräknas bli slutförda i sommar.

Såsom framgår av vad statskontoret anfört kan man icke bortse från föreningens behov av likvida medel, när beviljat byggnadskreditiv skall avlyftas. Att ta i anspråk ytterligare medel ur fonden för centrala åtgärder till främjande av folkbiblioteksväsendet är för närvarande icke möjligt. Det synes icke heller lämpligt att belasta fonden med framtida utgifter av den storleksordning, som det här gäller, och därigenom hindra dess utnyttjande för mera näralliggande uppgifter.

Med hänsyn till de förevarande omständigheterna anser jag mig böra tillstyrka, att ett räntefritt amorteringslån å 250 000 kronor beviljas föreningen. Medel för ändamålet torde böra anvisas på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1956/57 och upptagas under fonden för låneunderstöd. Såsom skolöverstyrelsen förordnat synes de första fem åren böra vara amorteringsfria. Därefter bör amortering ske under tjugu år med en tjugonedel av lånesumman årligen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de lånevillkor i övrigt, som kan finnas påkallade.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Bibliotekstjänst förening u. p. a.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lindén

Kapitalinvesteringar

Jordbruksdepartementet

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Näsgård, och statsrådet Eliasson anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57, statsrådet Näsgård beträffande punkten 1 samt statsrådet Eliasson beträffande punkterna 2 och 3. Föredragandena anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder

E. Domänverket

[1] 3. Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar. *Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 28/12 1956) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1956/57 skall anvisas ett investeringsanslag av 43 400 kronor dels för täckande av resterande kostnader för ombyggnad av mangårdsbyggnad, dels för borrhning av ny brunn m. m. å Stenstugu försöksgård på Gotland.

Beträffande beräkningen av medelsbehovet m. m. anför styrelsen i huvudsak följande.

För upprustning och iståndsättande av ekonomibyggnader och mangårdsbyggnad å försöksgården har genom beslut av 1951, 1952 och 1955 års riksdagar anvisats sammanlagt (100 000 + 100 000 + 130 000 =) 330 000 kronor (JoU 1951: 5, rskr 120; JoU 1952: 47, rskr 403; JoU 1955: 24, rskr 277). Av det anvisade beloppet har 105 657 kronor tagits i anspråk för upprustning av ekonomibyggnaderna, främst nybyggnad av ladugård, 4 263 kronor för iordningställande av kontor och provisoriska bostäder för försöksgårdsföreståndare och rättare, 56 907 kronor för uppförande av assi-

stentbostad samt 7 463 kronor för vissa vatten- och avloppsarbeten, eller sammanlagt ca 174 300 kronor.

Kostnaderna för ombyggnaden av mangårdsbyggnaden beräknades år 1953 till 180 000 kronor. Med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen — ca 8 procent enligt byggnadsstyrelsens beräkningar — har byggnads-kostnaderna ökat något och uppskattas nu till 189 100 kronor. Vid sådant förhållande skulle för samtliga byggnads- och anläggningsarbeten erfordras (174 300 + 189 100 =) 363 400 kronor. Då endast 330 000 kronor anvisats för ändamålen, erfordras ytterligare 33 400 kronor.

Försöksgårdens vattenförsörjning är enligt högskolestyrelsen icke anordnad på ett tillfredsställande sätt. Trots att den ena av gårdens två brunnar fördjupats så sent som år 1955 är vattentillgången och vattnets beskaffenhet alltjämt otillfredsställande. Risk torde föreligga att gården blir utan vatten vid längre torkperioder. Kostnaderna för borrning av ny brunn, pump, hydrofor, anslutningsledning samt vissa justeringar av ledningssystemet beräknas enligt högskolestyrelsen till 10 000 kronor. Arbetet bör få utföras i samband med ombyggnaden av mangårdsbyggnaden.

Statskontoret (skr. 21/2 1957) motsätter sig ej, att ett anslag av 43 400 kronor ställes till lantbrukshögskolans förfogande för angivet ändamål. Därest det anses erforderligt, att medel anvisas redan under innevarande budgetår, torde i enlighet med högskolans hemställan ett investeringsanslag böra äskas å tilläggsstat.

Riksräkenskapsverket (skr. 26/2 1957) har icke något att erinra mot framställningen.

Departementschefen. Jag vill liksom remissmyndigheterna icke motsätta mig, att erforderliga medel skall ställas till förfogande för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för slutförande av pågående ombyggnadsarbeten å försöksgårdens mangårdsbyggnad. Enligt vad jag under hand inhämtat torde arbetena komma att slutföras under instundande vår. Medel synes med hänsyn härtill böra äskas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Då den av styrelsen föreslagna nya brunnsanläggningen lämpligen bör komma till utförande i anslutning till övriga nu pågående arbeten, bör enligt min mening medel jämväl härför äskas i detta sammanhang. Mot storleken av de begärda beloppen har jag icke något att erinra. Jag får fördensskull hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 till *Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar* anvisa ett investeringsanslag av 43 400 kronor.

V. Statens utlåningsfonder

[2] **Fiskerilånefonden.** Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnes i kungörelsen 1932: 112, ändrad genom kungörelserna 1948: 313, 1949: 160 och 1953: 240. Maximigränsen för låneunderstöd ur fonden utgör enligt beslut av 1953 års riksdag 120 000 kronor.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer eller annan maskinell utrustning för sådana båtar, fiskredskap samt för forsling av fisk avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre transportmedel, vidare för anläggande av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter samt för utförande av fiskodling.

Enligt beslut av 1956 års riksdag fick Kungl. Maj:t för utlämnande av lån ur fiskerilånefonden under budgetåret 1955/56 disponera 4 000 000 kronor. För innevarande budgetår har denna låneram av 1956 års riksdag bestämts till 2 600 000 kronor, varjämte som kapitaltillskott till fonden använts 1 000 000 kronor.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 14/1 1957) hemställer, att utöver tidigare medgivet belopp av 2 600 000 kronor ytterligare 2 400 000 kronor eller sammanlagt 5 000 000 kronor skall under innevarande budgetår få disponeras för långivning ur fonden.

Styrelsen framhåller, att från vederbörande låneförmedlare inkommit ansökningar om lån ur fonden å sammanlagt 6 302 675 kronor och att lån således sökts med belopp, som är betydligt mer än dubbelt så stort som det belopp, som högst får disponeras för utdelning av lån. Detta förhållande kommer enligt styrelsen att förorsaka betydande svårigheter inte bara för enskilda fiskare utan för hela fiskerinäringen. Styrelsen anför vidare.

Värdet av båtar och fiskredskap i det svenska havsfisket torde f. n. kunna uppskattas till omkring 175 000 000 kronor. För vidmakthållande av detta båt- och redskapsbestånd torde lågt räknat erfordras omkring 30 000 000 kronor årligen. Fisket bedrivs ju så gott som endast av småföretagare med förhållandevis svag likviditet. Denna likviditet har i stora delar av landet dessutom under den sista tiden ytterligare försvagats dels genom felslaget eller mindre givande fiske, dels genom omfattande redskapsförluster. De svårigheter, som härigenom uppkommit, har givetvis i hög grad förvärrats genom nu tillämpade kreditrestriktioner. I detta sammanhang bör även nämnas att inom östersjöfisket nu försiggår en betydande rationaliseringsverksamhet i syfte att höja den mindre goda lönsamhet, som flerstädes råder inom detta fiske. En mycket betydande del av det lånebelopp, som nu sökes, hänför sig också till östersjölänen. Att lånebehovet här är så stort beror uppenbarligen — förutom av nämnda försök till rationalisering — även på de svåra redskapsförluster, som särskilt ålbottengarnsfisket vid Kalmar läns kust och vid sydkusten led under sistlidna höst och vilka nu måste ersättas, om detta fiske skall kunna fortgå i full utsträckning.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser styrelsen det nödvändigt att utvidga ramen för långivning ur fonden till åtminstone 5 000 000 kronor.

Statskontoret (skr. 5/2 1957) kan, i betraktande av att statsmakterna f. n. eftersträvar en investeringsbegränsning och därför bl. a. vidtagit åtskilliga åtgärder i kreditbegränsande syfte, icke förorda bifall till framställningen. Därest emellertid trots detta situationen för fiskarna skulle anses motivera ökade lånemöjligheter, synes enligt ämbetsverket i vart fall ett lånebemyndigande böra begränsas till 3 000 000 kronor eller samma belopp, som föreslagits i 1957 års statsverksproposition för nästkommande budgetår (Bil. 30 s. 27—28).

Föredraganden. Såsom av den föregående framställningen framgått, föreligger betydande anspråk på lån ur fiskerilånefonden under innevarande budgetår. För att i viss mån tillgodose dessa låneanspråk har fiskeristyrelsen hemställt, att låneramen skall utvidgas från f. n. 2 600 000 kronor till 5 000 000 kronor. Även jag anser en ökning av utlåningsramen påkallad. Jag är dock endast beredd att föreslå en ökning inom ramen för den å fonden disponibla behållningen. Enligt vad jag under hand inhämtat torde de för budgetåren 1956/57 och 1957/58 för utlåning disponibla medlen — inklusive inflytande amorteringar å sammanlagt 2 900 000 kronor — kunna uppskattas till i runt tal 6 800 000 kronor. Därest riksdagen godtagger den av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen för nästa budgetår föreslagna låneramen av 3 000 000 kronor, skulle för budgetåret 1956/57 i fonden finnas disponibelt ett belopp av 3 800 000 kronor. Detta belopp synes enligt min mening böra få disponeras för långivning under nämnda budgetår. Den av riksdagen år 1956 fastställda utlåningsramen skulle härigenom höjas med 1 200 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medge, att under budgetåret 1956/57 lån må beviljas från fiskerilånefonden å tillhoppa högst 3 800 000 kronor.

[3] 7 a. **Statens fiskredskapslånefond.** Vid 1938 års riksdag (IX ht s. 322; JoU 65; rskr 236) beslöts inrättandet av en statlig utlåningsfond, benämnd statens fiskredskapslånefond. Från fonden må lån utlämnas till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap.

Föredraganden. Under åberopande av vad i det föregående anförts vid anmälan av under jordbruksdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 (bil. 7, p. 1) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fiskredskapslånefond* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 90 000 kronor.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gunnar Eklund

Kapitalinvesteringar

Inrikesdepartementet

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler härefter ett under inrikesdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond

[1] 40. Vissa skyddsrumsanläggningar. *Civilförsvarsstyrelsen* (skr. 30/10 1956) har hemställt om anvisande å tilläggsstat för budgetåret 1956/57 av 500 000 kronor för viss särskild skyddsrumsanläggning.

Med hänsyn till ärendets natur bör en redogörelse för den upptagna frågan icke lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsrumsanläggningar* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Johnny Sköldvall

Bihang**Förteckning**

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen år 1957 äskade anslag å tilläggsstat
 II till riksstaten för budgetåret 1956/57 utöver de i proposition nr 2
 upptagna anslagen

Driftbudgeten**A. Egentliga statsutgifter***II. Justitiedepartementet*

	Kronor	
Fångvårdsanstalterna:		
E: 6 b	Ersättningsanskaffningar m. m. i anledning av bränder å vissa fångvårdsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>	300 000
E: 8	Driftkostnader för tillfälliga förläggningar	125 000
		<hr/> 425 000

III. Utrikesdepartementet

C: 7	Utländska pressbesök, <i>reservationsanslag</i>	10 000
------	---	--------

V. Socialdepartementet

Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholmissbrukare:		
D: 10 a	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid vårdavdelning i Fagersta, <i>reservationsanslag</i>	160 000
E: 8	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m., <i>reservationsanslag</i>	5 000 000
J: 11	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	300 000
		<hr/> 5 460 000

VI. Kommunikationsdepartementet

Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:		
B: 12	Vissa vägbyggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	15 000 000

VII. Finansdepartementet

E: 9 a	Ytterligare medel till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	200 000
--------	---	---------

VIII. Ecklesiastikdepartementet

N: 14	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	150 000
-------	--	---------

		Kronor
<i>IX. Jordbruksdepartementet</i>		
I: 14	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m., <i>reservationsanslag</i>	20 000
I: 17	Understöd åt fiskare, <i>reservationsanslag</i>	100 000
		120 000
<i>X. Handelsdepartementet</i>		
H: 4	Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete, <i>reservationsanslag</i>	25 000
H: 12	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	70 000
		95 000
<i>XI. Inrikesdepartementet</i>		
B: 140 b	Ytterligare inköp av polioympämne, <i>förslagsanslag</i>	2 000 000
G: 17	Kostnader för vissa hjälpåtgärder i anledning av Surtekatastrofen, <i>reservationsanslag</i>	1 500 000
		3 500 000
Säger för egentliga statsutgifter		24 960 000

B. Utgifter för statens kapitalfonder

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar

C. Statens allmänna fastighetsfond

Justitiedepartementet:		
2	Vissa byggnadsarbeten för fångvården (III: 2), <i>reservationsanslag</i>	1 500 000
2 a	Återuppförande av snickeriverkstad vid fångkolonien Sjöboda (III: 2 a), <i>reservationsanslag</i>	109 500
Socialdepartementet:		
6 a	Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare (III: 6 a), <i>reservationsanslag</i>	250 000
Ecklesiastikdepartementet:		
26	Nybyggnad för konstfackskolan (III: 26), <i>reservationsanslag</i>	2 500 000
Inrikesdepartementet:		
33 a	Vissa ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium (III: 33 a), <i>reservationsanslag</i>	98 700
40	Vissa skyddsrumsanläggningar (III: 40), <i>reservationsanslag</i>	500 000
		4 958 200

D. Försvarets fonder

Kronor

Försvarsdepartementet:

Försvarets fastighetsfond:

1	Arméns delfond (IV: A: 8 a—b), <i>reservationsanslag</i>	497 000
2	Marinens delfond (IV: A: 15 a), <i>reservationsanslag</i>	275 000
3	Flygvapnets delfond (IV: A: 17, 21), <i>reservationsanslag</i>	5 225 000
4	Befästningars delfond (IV: A: 25, 28—30, 36), <i>reservationsanslag</i>	12 500 000
		<u>18 497 000</u>

E. Statens utlåningsfonder

Socialdepartementet:

1	Lånefonden för bostadsbyggande (V: 1), <i>reservationsanslag</i>	31 250 000
---	--	------------

Jordbruksdepartementet:

6	Statens fiskredskapslånefond (V: 7 a), <i>reservationsanslag</i>	90 000
		<u>31 340 000</u>

F. Fonden för låneunderstöd

Socialdepartementet:

1	Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare (VI: 1), <i>reservationsanslag</i>	800 000
4	Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler (VI: 6), <i>reservationsanslag</i>	1 950 000

Ecklesiastikdepartementet:

4 a	Lån till Bibliotekstjänst förening u.p.a. (VI: 8 b), <i>reservationsanslag</i>	250 000
		<u>3 000 000</u>

G. Diverse kapitalfonder

Handelsdepartementet:

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:

3	Anordnande av bombsäker smörjolfabrik m. m. (IX: 9), <i>reservationsanslag</i>	119 000
	Säger för avskrivning av nya kapitalinvesteringar	57 914 200

IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

1	Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	34 000 000
	Säger för utgifter för statens kapitalfonder	91 914 200
	Säger för driftbudgeten	116 874 200

Kapitalbudgeten**Kapitalinvesteringar***I. Statens affärsverksfonder**E. Domänverket*

	Justitiedepartementet:	
1 a	Återuppförande av ekonomibyggnader vid fångvårdsanstalten i Mariestad	539 000
	Jordbruksdepartementet:	
3	Byggnadsarbeten m. m. vid statens försöksgårdar	43 400
		<hr/> 582 400

III. Statens allmänna fastighetsfond

	Justitiedepartementet:	
2 a	Återuppförande av snickeriverkstad vid fångkolonien Sjöboda	219 000
	Socialdepartementet:	
6 a	Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare.....	500 000
	Inrikesdepartementet:	
40	Vissa skyddsrumsanläggningar	500 000
		<hr/> 1 219 000

V. Statens utlåningsfonder

	Jordbruksdepartementet:	
7 a	Statens fiskredskapslånefond	90 000

VI. Fonden för låneunderstöd

	Ecklesiastikdepartementet:	
8 b	Lån till Bibliotekstjänst förening u. p. a.	250 000

VIII. Fonden för förlag till statsverket

	Utrikesdepartementet:	
1 a	Utlägg för Förenta Nationernas kostnader för rjning av Suezkanalen	4 000 000
	Säger för kapitalbudgeten	<hr/> 6 141 400